

AVE MARIA

JULY, 1935

AVE MARIA

published monthly by

*The Slovene
Franciscan Fathers,*

Lemont, Illinois

in the interest of the
Slovene Franciscan Com-
missariat of the Holy
Cross.

Subscription Price:
\$2.50 per annum

Naročnina:
\$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00

Management - Upravištvo
P. O. B. 608,
Lemont, Illinois

Editor - Urednik
P. Alexander Urankar,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.

Entered as second-class
matter August 20, 1925, at
the post office at Lemont,
Illinois, under the Act of
March 3, 1879. Acceptance
of mailing at the special
rate of postage provided
for in Section 1103, Act
of October 3, 1917, author-
ized on August 29, 1925.

Naročite se na

"AVE MARIA"

ki je glasnik katoliškega življenja slovenskim
izseljencem v Ameriki in porok
zvestobe katoliški Cerkvi.

Vsak naročnik

NAŠEGA LISTA JE PODPORNİK VELIKE MISLI
MISLIJONSTVA JEZUSOVEGA. ZAKAJ? DOLAR-
JI, KI SI JIH NAMENIL ZA NAROČNINO NAŠEGA
LISTA, NISO VRŽENI V KOT. KAMENČKI SO ZA
ZGRADBO KRISTUSOVEGA DUHOVNİŠTVA. ZA-
TO JE BILA AVE MARIA USTANOVLJENA, DA
BI V GMOTNEM OZIRU PODPIRALA DIJAKE,
KANDIDATE ZA DUHOVNİŠKI STAN. TVOJA
NAROČNINA JE SEME, KI NAJ NEKOČ OBRODI
SAD V VIINOGRADU GOSPODOVEM. KOLIKO JE
DIJAKOV, KI BI RADI ŠTUDIRALI, PA NIMAJO
SREDSTEV. SAMOSTAN V LEMONTU JE
TUDI ŠOLA IN VZGOJEVALIŠČE IDEJALNIM
FANTOM, KI SO SI ZAŽELELI SLUŽBE ALTAR-
JA. SEDAJ RAZUMES. NAŠ LIST UTIRA POT
TEM ŠTUDENTOM.

A V E M A R I A

Julijska številka, 1935—

Nabožni mesečnik.

—Letnik XXVII.

OB IZSELJENSKEM KONGRESU

K kongresu slov. izseljencev v Ljubljani.

P. K. Z.

ISEDANJA svetovna gospodarska kriza in sedanje svetovne politične razmere so tudi naše izseljenstvo privedle v popolnoma nove razmere, kakršnih še ni bilo.

Predvsem so vse države zaprle svoje meje za vsako priseljevanje. Še domačih delovnih moči ne morejo zaposliti, nikar da bi večali svojo brezposelnost še z našimi naseljenci.

Še več. Vse države težko skrbijo za lastne brezposelne milijone. Zato gledajo vse na to, kako bi se kar najhitreje iznebile tujcev. Ako so vezane z delavskimi recipročnimi pogodbami, to ni tako lahko, ker bi isto naredile tudi druge države, katerim bi vrnili izseljence. Zato pa vse skušajo najti razne pretveze, da bi izgon tujcev opravičile.

Te razmere so pa težko zadele izseljence. Iz vseh naših naselbin dobivamo zato žalostna poročila o šikanah, katerim so naši ljudje izpostavljeni skoraj brez vsakega varstva in zaščite.

Pri teh razmerah pa ni čudno, da je zacvetovalo vsesplošno denuncijantstvo najpodlejše vrste. Deloma vrše ta podli posel domačini, deloma, na žalost, pa tudi lastni rojaki. Ti zadnji vrše ta nizkotni posel ali iz omejene nevednosti, morda iz janičarskega fanatizma, poturica je grši od Turka, deloma pa iz sebičnosti, ker si upajo s tem zagurati zaupanje tujih oblasti in delodajalcev.

Iz Nemčije je Družba sv. Rafaela dobila že več takih žalostnih poročil.

Posebno hudo so tam udarjeni katoliško prepričani izseljenci, zlasti delavci, organizirani v katoliških društvih sv. Barbare. Nacionalno, t. j. katoliško usmerjeni rojaki denuncirajo pogosto svoje katoliške rojake tu doma, da so protidržavni,

ali vsaj premalo narodni. Tam pa so se zgodili slučaj, da so jih ovadili hitlerjanskim oblastem, da so protidržavni, ker so preveč jugoslovanski. Med njimi je pa tudi več narodnih renegatov, ki so se tako ponemčili, da sovražijo lastne rojake, ki se še zavedajo svoje narodnosti. Tako nam poročajo, da je v več društvenih lokalov, kjer so zborovala ta društva, udrila policija in uvedla strogo preiskavo. Seveda so zlasti odborniki prišli v večje težave in nepravilike. Nekatera društva so bila denuncirana kot komunistična. Še celo sam g. svetnik Tensundern, Nemec, je imel sitnosti. Seveda se je povsodi izkazala nedolžnost teh društev, ki so vse drugo, samo komunistična ne.

Pa še več. Tam se je med naseljenci iz bivše Avstrije ustanovil neki Allösterreichischer Verein, ki dela za restavracijo bivše Avstrije. Tudi več slovenskih odpadnikov je pristopilo v to društvo. Med njimi tudi več katoliških rojakov. Ti so pa potom društva povzročili v cerkvenih krogih nezaupanje do Slovencev, češ, da niso dobri katoličani, ker baje delajo za pravoslavje. Zato so jim v več župnijah prepovedali zborovanja v cerkvenih dvoranah. Da, celo tako daleč je prišlo, da so jim prepovedali skupno udeležbo z zastavami pri letošnjih procesijah sv. Rešnjega Telesa, katerih so se do sedaj udeleževali nemoteno vsa dolga leta, odkar obstoje. Skoraj povsodi so jim prepovedali slovensko glasno molitev in petje.

Da te težke razmere porazno vplivajo na katoliško in narodno društveno delovanje naših ljudi, da porazno vplivajo v marsikaterem slučaju tudi na njih versko življenje in prepričanje, je jasno.

Tako n. pr. je bil aretiran letos predsednik Zveze katoliških društev sv. Barbare g. Lindič in več drugih.

V Franciji še ni prišlo tako daleč. Tam je globoka zavednost Moselskih katoličanov velika dovolj, da bi tako delovanje našlo odmeva pri domačih ali pri duhovnikih ali pri lajkih. Nastale so pa zato jako težke razmere med jugoslovanski-

mi naseljenci samimi. List "Rafael" poroča silno žalostne stvari. Kdor le more, naj si ta list naroči, saj stane malenkost. Zanimivo je zasledovati te razmere. Tam so nastopili elementi, ki hočejo katoliška društva, katera so si katoliški izseljenci in naši izseljeniški misijonarji ustanovili z velikimi žrtvami in jih s še večjimi vzdrževali, uničiti na ta način, da jih silijo k združenju z nekatoliško usmerjenimi društvi. Oba francoska izseljeniška misijonarja, gg. Skebe in Švelc, sta se zato postavila krepko v bran za ta društva. Radi tega svojega odločnega nastopa sta pa postala predmet prav nagnusnih napadov in denuncijacij. Izdala sta že dve spomenici na naše poslaništvo v Parizu in na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu in prosila varstva in zaščite.

Pa tudi med seboj se rojaki denuncirajo, in sicer največ pri delodajalcih. "Rafael" poroča o slučajih, da sta dva rojaka drug drugega denuncirala kot komunista, zato pa oba izgubila delo.

Tako je tudi naše izseljenstvo vse zbegano.

V Južni Ameriki ni dosti boljše. Iz Brazilije že več let dobivamo neprestane tožbe enega društva proti drugemu. Drug drugega obmetavajo z obtožbami kot "izdajalci", "protidržavni elementi" itd.

Posebno hudo je v Argentini. Dolgo naši Slovenci niso imeli svojega duhovnika. Zato so bili versko in organizatorično skrajno zanemarjeni. Pred nekaj leti se jih je usmilil g. Josip Kastelic, bivši izseljeniški misijonar v Franciji, in je odšel tja z velikanskimi osebnimi žrtvami. Tja so prišle tudi slovenske šolske sestre. Argentinski dobrotniki so jim ponudili za začetek več posestev, hiš in farm, kjer bi se lahko naselile. V začetku bi sprejele karitativno delo, gospodinjstvo šole in poduk revnih deklic med Argentinci. Počasi bi se naselile tudi po slovenskih in hrvatskih naselbinah in začele skrbeti za narodno in versko vzgojo tudi med njimi. Vse je bilo lepo napeljavno. Argentinska vlada jim je z veseljem dovolila vstop v državo, in sicer brezplačno. Toda našli so se tudi tu verski odpadniki, ki so se uprli kakor duhovniku, tako tudi dohodu sestra. Začeli so denuncirati sestre in duhovnika in jim podtikati namene, katerih nikdar niso imeli. In tako so nastale velike zapreke za izselitev slovenskih šolskih sester v Argentino. Poslaništvo v Buenos Airesu, ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je moralo posredovati, da so vendar, s težavo, dobile vizum.

Edino naše izseljenišтво v Severni Ameriki in Holandiji se lepo in mirno razvija kakor do

sedaj. Tu ni toliko teh težav, razen težke brezposelnosti, ki je zavladala tudi med njimi.

Da vse te nezdrave razmere porazno vplivajo predvsem tudi na versko življenje naših izseljencev, je samo naravno. Naši izseljeniški misijonarji so naenkrat prišli v velikanske težave. Že do sedaj je zahtevalo to njihovo misijonstvo ogromne žrtve in nadčloveško delo. Sedaj je to še težje. Samo njih občudovanja vreden idealizem in ljubezen do neumrjočih duš svojih izseljencev jih drži, da vztrajajo. Da morejo vršiti svojo vzvišeno misijo na svojem narodu, so primorani vršiti razne službe tudi za tujce, da si tako zaslužijo kruha in strehe. Plače ali podpore, katere so preje dobivali, nobeden več ne dobiva. Družba sv. Rafaela bi jih rada podpirala, pa nima sredstev. Da bi se kaj več podpore nabralo tu doma, sta oba škofa ustanovila vsak pri svojem ordinariatu poseben "Škofijski izseljeniški sklad", v katerega se stekajo vsi darovi po cerkvah in vsi darovi duhovnikov. Pa kaj, ko je to tako malo!

In zdaj še naš jug. Po Srbiji imamo na tisoče svojih ljudi, bodisi kolonistov po kmetijah, bodisi delavcev po rudnikih in tovarnah, bodisi slovenskih služkinj po mestih. Brez vsake verske oskrbe so skoraj, ker so katoliške župnije tako ogromne, da posamezni župniki ne morejo veliko storiti za posamezne kraje. Veliko pišejo domov po pomoč in podporo. Tudi njih delodajalci žele, da bi se za nje bolj versko skrbelo. Toda kako? Manjka duhovnikov, manjka cerkva, manjka cerkvenih potrebščin za službo božjo. Škofje in duhovniki prosijo pomoči v duhovnih pastirjih in finančni podpori. Toda kako jim ustreči?

Da, žalostna, prežalostna je slika, katero nam nudi pravkar naše izseljenišтво. Ogromne so potrebe, ki kriče iz tujine k nam sem domov. Tisoči in tisoči nam versko propadajo in tonejo. In vendar bi se veliko še dalo rešiti, ko bi bilo dovolj sredstev. Toda kje jih vzeti?

Pri vsem tem je pa najžalostnejše še to, da smo tu doma še vedno tako brezbrizni za vse te kričeče potrebe. Izseljenišтво je še vedno zadeva, za katero imamo tako malo smisla in srca. Pri srcu so nam pogani, in precej žrtvujemo za njih spreobrnjenje. Prav je to. Tudi to je del katoliškega udejstvovanja. Saj so ravno poganski misijoni največji ponos katoliške Cerkve. Kdo je, ki nese kulturo tem milijonom poganskih narodov drugi, kot edina katoliška Cerkev, ki žrtvuje milijarde na leto, da jim nese ne samo vero, temveč tudi kulturo. Toda pri tem pa bi ne smeli pozabiti na svoje lastne skoraj stotisoče bratov in sestra, ki odpadajo od vere in jo izgubljajo, ker

ni nikogar, ki bi jih reševal. Za enega pogana spreobrnjenca pa nam tisoči odpadejo.

Sv. Cerkev zato silno želi, da bi katoliški narodi skrbeli tudi za svoje izseljence. Velikokrat so se zadnjih 30 let oglasili papeži s prekrasnimi pismi na katoliške narode in jih bodrili k temu delu. Družbo sv. Rafaela so obogateli z velikimi odpustki za vse, ki v njej vršijo to delo.

3. decembra, prvo adventno nedeljo, smo imeli tudi letos izseljeniško nedeljo, ko je Družba sv. Rafaela zopet stopila pred narod in ga opozarjala na to ogromno domače misijonsko polje, na kričeče verske potrebe naših izseljencev in prosila zanimanja za izseljeniško vprašanje, prosila darov, da bi mogla kaj več storiti za nje.

Ali je imela ta nedelja letos boljši uspeh kot lani? Bog ve. Danes tega ne vemo, ker so te besede pisane pred to nedeljo. Dal Bog, da bi bila!

Zaključimo te besede s trditvijo: Nikdar v zgodovini naš narod še ni bil v položaju, kakor je danes, da bi toliko tisočev njih članov bilo tako ogroženih v svoji veri, še v luteranski dobi morda ne tako. Zato pa je gotovo, da naš narod v vsej svoji zgodovini pred Bogom in pred svojo vestjo in pred svojim potomstvom ni imel tako velike in odgovorne naloge, kakor jo ima danes glede svojih izseljencev.

Se bo zavedel te svoje velike naloge, pa tudi te svoje velike odgovornosti?

MOŽEM O PRAVI MOŽATOSTI

P. Aleksander

MED vsemi verskimi ugovori Petra Rešetarja, ki tako rad rešeta z verskimi vprašanji, je najbolj rešetast ugovor: "Vera je lepa reč, kakor so sanje lepe, kakor so lepe zgodbe o sv. Miklavžu, pa tudi tako resnične kakor sanje in tako resnične kakor zgodbe o sv. Miklavžu. Resnico vidijo v takih sanjah in zgodbah samo otroci in žene, ki so radi svojega mehko-čustvenega razpoloženja kakor ustvarjene za tak larifari. Mož je pa trde sorte, krepko udarja s svojim korakom po tlaku življenja, glavo nosi na pravem kraju telesa in v glavi ima kaj možgan, mu ne bo srce poskočilo, ko vidi svečko in se mu roka ne bo kar tako sklenila, ko sliši zvon"

Ne, ne poskoči mu srce, ko vidi svečko, pa tudi roka se mu ne sklene, ko sliši zvon cerkve in

vesti, ker vesti nima in ker srca nima, možgani v glavi so mu splahneli, ko se je prvič neveri udal. Nespameten je, norec je, kdor pravi: ni Boga. To je najboljša diagnoza zanj. Kakor navadno strašilo je na polju, ne pa mož, ki ima na pravem koncu glavo, navadno strašilo v polju vranam in vrabcem v strah. Nobene razlike ni med njima. Kol oba pokonci drži, enega lesen, našega Petra pa neviden kol ošabnosti. Slama in cape so možgani strašila, slama in cape so Petrovi možgani, če sodiš po njegovem jeziku in njegovih besedah. In kakor se strašila samo vrane boje in vrabci, tako bodo tudi na besede Petrove dali kaj le vrabci in vrane človeštva: črne vrane-ljudje, ki so sajasti od strasti in greha in le za mrhovino gledajo, pa majhni vrabci-ljudje, ki znajo kakor vrabci le čivkati za drugimi, ne da bi vedeli kaj čivkajo in druge skrbi nimajo kakor da dobe nekaj zrna za pod kljun.

Za naše otročičke je torej postavljena cerkev, je postavljen altar, je ustanovljena maša, so ustanovljeni zakramenti, za naše otročičke in naše žene, ker so pač mehke narave, jim je želodec ustvarjen, da si žele takega Ice Creama in božjega sladkor "Candy-ja". Možu, možu pa glažek vina in ta kratkega štamperl, vina in slivovke pаметi in razuma, ki ureže. Tako naj bi se mož igral z najsvetejšo dolžnostjo, ki nas veže, z najplemenitejšim namenom, ki ga imamo na zemlji, da služimo svojemu Bogu in svojo dušo posvečujemo. Ali sploh zasluži tak mož, da se imenuje mož, ki pusti, da mu žena in otroci tavajo v morju laži in prevar, medtem, ko se on — mož — povzpenja kakor orel v višave resnice. Drugega mu ne more biti žena kakor mačca, ki se z njo poigra in jo ima pri hiši, da mu jo varuje pred nadlego podgan, drugega mu ne morejo biti otroci kakor navadni črički, ki so pač potrebno zlo, da mu s svojim čirikanjem preganjajo vsakdanjost življenja. Laž, laž je on sam in živa prevara, ki mu je vse življenje gola hinavščina in nespamet.

Ko je boben zapel in je Wilson zaklical v ameriški svet, vsi, ki ste sposobni, da branite domovino, hajdi na vojsko, k vojakom, da se izvežbate za puško in sabljo, potem pa v Francijo, da ponesete slavo ameriškega imena v svet, ko je pred 20. leti boben vojske zapel, kaj se je zgodilo? Trumoma so zapuščale naše žene in matere domača ognjišča in šle na vojsko, se borile na francoski fronti in prinesli zmago nazaj. Trume žena in mater. Kaj žene in matere? Bo hitro rekel Peter Rešetar. Žene naj hišo "vahtajo", mož je za vojsko. Možje so šli na fronto, možje so nam prinesli zmago; v tako važni reči nimajo žene odločevati. V tako važni reči. V najvaž-

nejši reči pa, najvažnejši reči življenja — veri pa naj žena prapor nosi. V duhovni vojski zoper telesnost in meso naj žena puško nosi in sabljo. O kadar je treba za te velike zemeljske službe in časti novih moči, nikoli ne bo pustil mož, da bi mu vajeti prevzela žena, vajeti v dušnih zadevah, vajeti duhovnega življenja vere pa naj imajo otroci in žene v rokah. Kaj duhovno življenje ni tisočkrat bolj važno kakor pa življenje zemlje in telesa? Ko je Mrs. McCormack tekmovala za senatorko, kako ogorčenje je nastalo v moških vrstah, samo zato je propadla, ker je bila ženska, ženska, ki nima nič iskati v kongresu, ženska, ki nima nič komandirati možem, ženska, ki naj svojega moža rihta in tako dalje. Saj si sam slišal, kako so govorili. Govoril je enako tudi Peter Rešetar. Danes pa ti pride in pravi, vera je zadeva žena in otrok, vera, ki nam nalaga vse bolj častno in odgovorno službo, bolj častno in odgovorno kakor so vse druge službe in vsa druga častna mesta. Možje sede in uče za katedri naših univerz, možje stoje za velikimi stroji industrije, možje sede po naših senatih in za vladarskimi mizami, možje vodijo naše ladje, naše vojske, našo trgovino, možje so počelo iznajdb in novih misli, novih sklepov. Vseposod so prvi, vodniki in komandanti. Gorje mu, ki bi jim hotel vzeti tega prvenstva. Kako težko mu je, da je žena dobila še to svobodo, ki jo danes ima, kako težko mu je, da mu še manjša dela prevzema, dela po pisarnah in tovarnah. Mesto pri altarju, duši vsega naše-ga življenja pa le žena sama prevzema.

Kakor da more svoje dolžnosti, dolžnosti državljanstva in vodništva spolnjevati brez vse-oživljajoče vere in vesti. Kjer ni vere, ni vesti, in kjer vesti ni, ni Boga, kjer Boga ni, gre pa vse narobe. Zato je danes na svetu vse narobe. Ker taki rešetasti možje z rešetasto pametjo in rešetasto voljo komandirajo svet. Kako boš ozna-njal poštenost, ko si sam počen zvon? Kedaj je še počen zvon lepo pesem od sebe dal? Kristusa, Kristusa in vere nazaj tudi v Washington, v naše pisarne, tovarne, na vsa naša vodilna mesta, pa bo vsem bolje na tem svetu. Kristusa nazaj in vero njegovo v moške duše, pa svet ne bo kakor prazno polje, prazno, čeprav je polno mož. Toda ti možje so prevečkrat gola strašila brez razuma in volje. Kdo se jih boji? Kdo jim bo pokoren? Kdo jim bo sledil?

Vera te prav nič ne ponižuje mož. Vera ti ravno utisne pečat moštva na čelo. Vera je božji sok, če bo s tem sokom prepojen tvoj razum, nasičena tvoja volja, pa bo tudi več sadov in uspehov s teboj v življenju. Vera te bo napravila do-

brega glavarja družine. Nobena druga šola ti ne more utisniti v srce in glavo več plemenitosti, ki jo moraš imeti kot oče in varuh družine. Vera te bo napravila dobrega glavarja države. Zakaj danes vse države glava boli? Ker v glavi naših glavarjev ni nekaj v redu. S surovo silo in surovo komando ne bo nobeden nič dosegel. Za trenutek morda lahko kaj napravi. Trajno ne bo držalo. Več srca je treba, več duhovnosti, več duše, kratko: malo več vere v srca naših vodnikov, pa bo armada človeštva srečnejša.

NAJ SE POMENIM S TEBOJ

P. Aleksander

NOBEN izgovor ni tako rad na jeziku vsake-mu brezvercu in brezbrizniku kakor tista vsezveličavna beseda "znanost". Znanost pravi: "ni Boga", znanost pravi: "ni duše", "znanost pravi to, znanost pravi ono, ni mi treba verovati." Znanost — pisana obleka modernih dni, v katero se že vsak oblači, da skrije svojo duhovno uboštvo, da pokrije svojo duhovno goloto. Kar reče profesor, učenjak, velja. Kar govori človeštvo tisočletja, kar je Bog po vesti govoril, po Kristusu in cerkvi je — larifari.

Kako smešno. Bil sem večkrat v neki veliki telovadnici. V tej telovadnici imaš na vseh krajih zapisane nauke, ki naj telovadce spominjajo in opominjajo na redno življenje. Videl sem tam napisan stavek: Ne pij alkoholnih pijač — znanost dokazuje to in to proti alkoholu. Ne pluj na tla, dostojnost ti tega prepoveduje, znanost ne dovoljuje. Varuj se debelosti, znanost ti prepoveduje to, ker . . . in tako naprej. Pravim: polno teh znamenj je bilo ondi. Znanost, znanost, znanost. Kar predsedalo mi je, vseposod ta preklicana "znanost". Še žganci niso v ustih kmeta tam v Sloveniji tolikokrat, kakor so v ustih modernega sveta besede: veda in znanost, znanost in veda. Ali je čudno, da ti pride naš nejeverni Tomaž z enakim ugovorom:

"Znanost in vera si nasprotujeta. Znanost tako in tako dokazuje, vera pa le ugiba in uganke rešuje. — Kdo bo veroval? Tako slepomišenje."

Rad bi vedel, kdo je mačka, ki slepomiši. Ti ali jaz. Veš kaj? Kaj lepo sebi ohrani ta naslov. Pa če mi prideš s tolikimi dokazi profesorjev, profesorjev, ki so se s svojo pametjo skregali, meni bo sveta beseda, ki jo je izrekel neki katoliški učenjak (Bacon Verulamski): "Samo povr-

šna znanost, površna učenost pelje stran od Boga, temeljita znanost pa drugam voditi ne more kot k Bogu." Pridi mi še s tolikimi imeni in izjavami, merilo mi bo beseda znamenitega učenjaka Pasteurja: "Ravno, ker sem temeljito študiral, sem si pridobil vero priprostega bretonskega kmeta, in če bi študiral še bolj, dobil bi si vero priproste bretonske kmetice."

Znanost brez Boga, kako si jo morem misliti? Ali si morem misliti reko brez izvira, brez studenčka? Bog je vir in studenec resnice, Bog je resnica sama. Oni veliki odgovor na vsa vprašanja, ki ga učenjaki iščejo. Ali si morem misliti otroka brez očeta, brez matere? Bog je oče, Bog je mati našega razuma, naše pameti, tudi rešastih pameti rešastih učenjakov. Ali si morem misliti hiše brez temelja? Bog je temelj one hiše, ki jo gradijo znanstveniki, hiše učenosti in vede. Če se temu ali onemu učencu zmešajo računi in jim do konca priti ne more in bi učenec, da se reši nadležnega računanja, dejal: ni konca tej računski klobasi, ker ni prave rešitve, ali bi bilo s tem rečeno, da se ves račun izračunati ne da. Vstal bi zidar, ki se mu je zmešalo in bi zavpil in vpil nad svojimi sodelavci, kaj mešate cement s peskom, ko pesek sam drži in bo stavba ravnotako stala brez cementa, ali bi mu sodelavci verjeli? Učenca bo učitelj s palico, zidarja bo vrgel arhitekt na cesto. Samo, ker se Bog vsemogočni učitelj narodov ne znese nad nerodnimi učenci, za visokošolskimi katedri, ki iščejo rešitve vse drugje kot je treba, samo, ker se Bog nad njimi ne znese s palico jasne resnice, samo zato naj bo prav, kar ti učenci-brezverci trde? In ker se arhitekt vsega veselstva ne zmeni za kričalca, ki trdi, da lahko zidaš duhovno stavbo sreče brez cementa — vere, ker se ne zmeni za takega kričalca, ker mu ne mara vzeti proste volje, ali bo potem kričal prav imel? — Pridemo še nazaj, Tomaž nejeverni, pridemo nazaj do tega tvojega ugovora. Ne boš se šopiril dolgo s svojo izjavo. Pa pokliči na pomoč, kogar hočeš, magari onega učenjaka — Nemca, ki je dejal: "samo glave, ki so za misel prelene in ne vedo, kaj je prirodoslovje, samo take glave se zadovoljijo z vero", dokazali ti bomo z imeni in izjavami, kako bridko se motiš, kako si smešen, ko racaš za nesrečnimi veleumi, ki svojih talentov ne znajo rabiti v to, za kar so jim bili dani.

"Versko vzgojo prav lahko nadomesti šola. Otroke je treba prav vzgojiti v principih poštenosti, pa bo šlo brez vere. Ne bo jim treba še cerkve, da bi jim kazala pravo pot. Vse bo šola uredila."

Ugovor, ki ga nam je sedaj vrgel v obraz naš Tomaž, še manj drži kot prvi. Govorili smo že,

koliko moreš in zmoreš na polju poštenosti in plemenitosti brez vere. Ne moreš biti dober brez vere in kdor je dober — brezverec je pri njem, kako s solncem, ki je zašlo. Še vedno je svetlo v naravi, svetloba polagoma ugaša. Čeprav je solnce vere zašlo v srcu brezverca, svetloba naravne plemenitosti še vedno sije v njem. Toda ta naravna plemenitost je žarek vere. Ali je imel prav ali ni imel prav francoski senator Remaud, ki je prišel plačevati svojemu hotelirju stanovanje? 500 frankov mu je dal. Pravi hotelir: "Ali hočete pobotnico?" — "Ne bo treba, saj je videl Bog." Hotelir se mu je namuzal: "Kaj senator ste, pa še verujete v Boga?" "Naravno," je dejal senator, "ali vi ne verujete?" Hotelir je porogljivo odkimal. "Potem pa le napišite pobotnico, ker nimam nobene garancije v vas." Da. Prav je imel. Brez vere ni garancije plemenitosti, tudi šola te garancije dati ne more brez obveznosti deseterih zapovedi. Še bolj prav je imel ljudožerec, ki je imenitno odgovoril francoskemu revolucionarju, ki je bil preganjan na najbolj oddaljene otoke Francije radi svojih uporov. Jezil se je nad nesmiselnostjo misijonov in vere. "Še tukaj sem v divje kraje je prišla ta neumnost". Ljudožerec mu je pa mirno odgovoril: "Boga zahvalite, če bi ne bila prišla, bi si jaz sedaj privoščil za večerjo — vaše telo." Brez vere bi se ljudje med seboj klali in grizli kot živine, tudi šola bi človeštvo ne rešila.

Samo v svet poglej in številke statistike, pa boš imel jasen pojem, da je šola brez vere zavod, ki vzgaja bolno človeštvo. Neki francoski sodnik Bonjean pravi: Francija gre navzdol samo radi svoje brezverske državne šole. Drugi je zopet dejal: S tem, ko so mladini iztrgali ideal vere, so mu že tudi vzeli vse druge ideale. Na istem lesu, na katerem rasejo brezverci, rasejo tudi preklinjevalci in morivci domovine, brezdomovinci. Pokvarjenost mladine je narasla v zadnjih desetletjih za 90 odstotkov in poboljševalnice po vseh državah imajo v sebi polovico mladine. Tako je v Franciji, tako je v Nemčiji, tako je v Italiji, tako je v Ameriki. Vsepovsod priznajo to, dnevno časopisje piše o tem, reformatorji govore in kričijo o tem, vse kliče svet na okope proti tej kužni poplavi.

Hinavska sodrga. Tako nesramni so kakor tat, ki z množico vred kriči: primite tatu in z množico vred tatu lovi.

Boga nazaj v šolo. Pa bo kmalu bolje. Nobene solze ne bodo pomagale, nobeno javkanje. Pri korenini je treba usekati. Korenina je bolna.

Korenina življenja in sreče je Bog in vera vanj, vera v njegovo voljo in njegovo besedo.

GOSPODOV DAN

Jan. Oblak

“**G**OSPODOVA modrost je odločila praznike, ki se obhajajo do sedanjega časa.” (Sirah 33, 8.)

Boj za nedeljo je tako star kakor tretja zapoved sama. Že psalmist pripoveduje, kako kličejo sovražniki božji: “Odpravimo z zemlje vse praznike božje!” (Ps. 73, 8.) Ta klic se sliši vedno v dobi odpora proti Bogu. Kaj hočejo sovražniki božji v sedanjem času? Nedelji vzeti ves njen verski značaj, nedelja naj bo zgolj dan zabav, v nedeljo se naj prirejajo izleti, koncerti, šport, tekme, predavanja in hrupne slavnosti raznih društev, ponoči pa razkošne, razbrzdane zabave in veselice najnižje vrste.

ZAHVALIMO BOGA ZA NEDELJO

Tudi v zdravniških knjigah in spisih, v spisih iz stroke socialne vede odmeva zahvalna pesem modrosti božji, kadarkoli se v njim omenja nedelja.

Najučenejši zdravniki so se bavili z “nedeljskim” vprašanjem. In do kakih zaključkov so prišli?

“Posvečevanje nedelje” — pravi priznana osebnost v zdravniški vedi — “je dolžnost, ki jo nalaga že narava.” “Onečашčenje nedelje izpodkopava prežgodaj življenje, to je nekak samoumor. To pravim jaz kot zdravnik.”

“Nedeljski počitek,” se glasi drug klasični izrek, “je prva zapoved zdravniške vede. Kdor to zapoved prestopa, koplje prerani grob nele svojemu obubožanemu telesu, marveč tudi blagostanju svoje družine.” “Kajti” — pripominja isti zdravnik — “edino nedeljski počitek zajamči človeku trajno pridobitno zmožnost in zadovoljnost srca. Nedeljski počitek je hkrati temelj dobrega gospodarstva: zagotavlja mir in red v javnem življenju.”

Kardinal Bertram pripoveduje: Pred tedni sem slišal v železniškem vozu, kako se je neki sopotnik zasmehljivo izražal o strogem nedeljskem počitku na Angleškem. No, sem si mislil, Angleži bodo že vedeli, kaj dolgujejo nedeljskemu počitku. Eden najpriljubljenejših angleških državnikov je napisal o nedeljskem počitku, kakor je v navadi v njegovi domovini, to-le: “Medtem ko industrija počiva in plug leži brez dela, medtem ko so visoko se pneči dimniki brez dima, se vrši drugo delo, ki prinaša nemalo koristi in nemalo

bogastva našemu narodu, človek zbira nove moči; se takorekoč nanovo preraja, da se prihodnji dan z izbistreno pozornostjo in z ojačeno telesno močjo vrača na svoje delo.”

To je hvalospev človeške izkušnosti božji modrosti, kakoršna je samo v nedeljski zapovedi. Vsi poizkusi, da se nedelja odpravi, so odpovedali. Francoski revolucionarji, ki so postavili na oltar mesto Sina božjega soho človeškega “razuma”, so skušali vpeljati mesto sedmega dne deseti dan kot dan počitka. Že po kratki dobi pa je začela strta moč ljudstva kričati zoper to novotarijo; in sedmi dan je bil znova vpeljan.

Nedelja ohranja, čuva našo delovno moč. A nedelja ima še višji namen: čuvati plemeniti izvor naš, resnično človeško dostojanstvo v prsih vsakega človeka proti podlosti in drugim nizkim nagonom. Človek se ne sme tako ponižati, da bi bil samo vprežna živina, samo stroj. Človek je podobna božja. Tudi najrevnejši delavec se mora zavedati svojega človeškega dostojanstva in otroštva božjega. In četudi so sile in sposobnosti neenako razdeljene, če je imetje neenako, vendar mora biti v vsakem tednu en dan, v katerem naj siromak uživa isti mir kakor bogataš. Da, težko preizkušeni trpin, delavec mora to občutiti najgloblje. Kajti čim težji je bil zanj delež šestih dni, tem bolj dobrodošel je glas prazničnega zvona v soboto popoldne ali na večer.

Kdor torej kvari ljudstvu nedeljo, ga oropa njegovega dostojanstva in od Boga mu zajamčene svobode, oropa ga dneva, ki je določen za oblažitev in omiko duše in srca. Na pravilnem posvečevanju nedelje temelji največji del naše civilizacije. Tako je hotel Bog. Vprav v tem se kaže božja modrost, da naj dan počitka ne bo dan lenarjenja, temveč vir omike razuma in srca.

Tudi potrebnega razpoloženja nedostaje večini ljudi ob delovnih dneh. Po izčrpnem delu dovoljujejo utrujeni živci le neznatno osredotočenost duševnih sil. Zato je potrebno, da je v določenih časovnih dobah en dan popolnega miru; dan, ko se naj izpolni najgorečnejše hrepenenje človeške duše po notranjem, duševnem oddihu in okrepčilu. Ko se teden nagiblje h koncu, o kako že gladuje duša in hrepeni po tej duhovni okrepitvi. In če je nedelja nudila duši luči in toplote; o tedaj gleda človek zopet polotažen in vzradoščen vsakdanjim dnem nasproti. Glejte modrost božjo v nedeljski zapovedi.

Kjer pa ni pravega posvečevanja nedelje, tam postaja človek zver, žival. Kjer nedelje ne posvečujejo, tam se širi nevera, tam narašča surovost, ker manjka srčne, duševne kulture.

VALERIJA

Waal — I. P.

Tretje poglavje.

GROZEČI OBLAKI.

MRKEGA pogleda, leno zleknjen na mehke naslanjaču je z vidnim dolgočasenjem poslušal Maksencij dnevna poročila. Pričakoval je Sofronije. Kakor ga nam kažejo novci, ki jih je bil dal kovati, je bil to človek surove zunanjosti. Močna rokopleča postava, slika zgolj zunanje divje okorne oči. Malo, nizko čelo so mu zakrivali kodrasti lasje. Trden, tolst vrat je nosil okroglo, neumno glavo. Izraz nesramne drznosti in zvijačnosti so odsevale bodeče oči. Rad se je primerjal s Herkulom. (Herkul je bil močan grški junak.) Svojo stražo je zbiral iz najmočnejših ljudi in jih imenoval Herkulce.

Dočital je bil dnevnega poročila in hotel, sit čakanja. Poslati ravnokar drugega oproščenca v hišo Sofronijino, ko so mu naznanili sla z važnimi in nujnimi vestmi.

"Naj ga odvedo k pisarniškem prefektu Herakliju — ali kamor hočejo!" je odgovoril cesar, zevajoč. V tem pa se je domislil, da bi utegnili biti to poročila z bojnega polja v gornji Italiji in si je dal prinesiti pisma.

"Par mrež naj le raztrže ščuka," je bil pisal Rufu. "dolgo ne bode trgala ne skakala! Plačam ti ščuko z Galijo!"

Tako je bilo! Pismo je bil poslal Ruf, poveljnik Maksencijev v gornji Italiji.

Maksencij je odprl pismo in čim dalje je čital, tem bolj se mu je oblačilo obličje.

Vedel je že, da je bil Konstantin prekoračil Alpe in zmagal pri Avgusti Taurinorum. (Sedaj Turin.) Temu pa ni pripisoval najmanjše važnosti. Zaupal je slepo v zmoglosti Rufove, katere je bil isti dokazal v Egiptu. Misleč, da se je pustil Ruf samo radi zvijače premagati, je za trdno pričakoval, da mu pošlje isti v najkrajšem času glavo Konstantinovo. Zanašaje se tako, ni bil Rufu poslal legij, (vojaških čet), za katere je ta prosil.

Sedaj pa mu je poročal poveljnik, da si je sovražnik osvojil Turin in da se pomika pred Briksijo in Verono, katero si je v naskoku osvojil. Ruricij, vrhovni poveljnik mesta, da je padel.

Kakor sicer, postopa tudi tu Konstantin s premaganci usmiljeno.

Ruf ne more več braniti gorenje Italije. Dal je utrditi alpeninske prehode in zbira novih moči v obližju Florence. Nestrpno pričakuje afriških legij, za katere je bil prosil cesarja.

To so bile neprijetne vesti. Maksencij je penč se od jeze raztrgal pismo in ga vrgel na tla in ga teptal.

"Florencija, Florencija, — ha — lupežnik, izdajnik! Placencija, Parma, Bononija! In to vse si je osvojil ne da bi zamahnil z mečem. Čemu nisem bil pohitel jaz sam na bojno polje in pokončal kakor Herkul tega mrjasca, ki puštoši moja polja?"

Razjarjen je meril s hitrimi koraki svojo sobo.

Kako je bilo vendar mogoče, da so se dale hrabre Rufinove legije premagati? Li niso bile trikrat močnejše od Konstantinovih?

To so morali biti hudi porazi, sicer bi ne bila njegova armada tako raztepena.

Šele sedaj se je domislil Maksencij, da še ni dočital pisma. Pobral ga je. Sklep pisma je slovel:

"Kakor mi poroča Gordijan, je dal oni napraviti novo bojno znamenje; neko nebeško znamenje mu je baje isto ga imena delajo čudeže. Saj je pretežna večina njegovih narekovalo. In ta znamenja z začetnimi črkami Kristove ljudij krščanska.

Dal sem bil zbrati svojih petsto najboljših bojnikov in jim obljubil najvišje časti, če se polastijo one zastave. Bilo je mesarsko klanje, od mojih petstoterih pa se ni rešil eden." —

"Tako," je škripal, s pestmi grozeč, Maksencij, "Nazarenci so torej tisti, ki mi strežejo po prestolu? Smrdeče psice, tako ste mi hvaležni zato, da sem vas izkopal iz vaših spon? Dioklecijan Vas je sodil prav, čemu sem pač preklical njegove odloke!"

V tem hipu je vstopil, trepetajoč in drhteč oni oproščene, katerega je bil poslal Maksencij k Sofroniji in naznanil, da se je žena sama sebe umorila, češ, da je kristjanka, ki ne more biti po volji carju.

Niti za hip se ni zgenilo v osrčju Maksencijevem.

"Kristjanka da je, in da mi ne bode po volji?" je dejal porogljivo. "Da, to je res! Vsi so veleizdajniki, od zadnjega berača pa do škofa Miltijada. To bi triumfirali, če bi prispel Konstantin v mesto. Toda, pri bogovih, naviti vam hočem uro. Pojdi," se je zadril Maksencij nad oproščencem, "in naroči Herakliju, naj pride po kosilu k meni. On naj mi pobira te uši iz kože."

Mrk in neusmiljen je koračil po sobi gorindol. Lani je bil dal posekati nekaj stotin meščanov, li ne more letos pomoriti nekaj tisočev kristjanov? Zato, da bodo imeli strah. zato —

"Toda," si je pripomnil, "te golazni ni konca. Kakor molji so se zajedli v mesto in celo v najvišje sloje. In oni galski paglovec bi imel potem povod proglasiti se za rešitelja rimskega prebivalstva."

Nato je začel premišljati znova svoj položaj. Ali ni Konstantinu odprta pot na Rim, ako obnemore Ruf tudi pred Florencijo?

"Dobro," si je dejal Maksencij, "v štirinajstih dneh dojdejo legije z juga. Medtem utrdim mesto. Naj le pridejo psi potem. S krvavimi gobci bodo zapuščali mojo jazbecino."

V tem hipu mu naznanijo Rufa. Vpričo tako resnega položaja, je bil ta sklenil, osebno obiskati vladarja in mu predložiti bojni načrt. Potoval je bil noč in dan.

Maksencija je presenetil nenavadni obisk. Iz ustmenih poročil je uvidel Maksencij docela vse svoje žalostno stanje.

"Da," je dejal car, "utrditi hočem mesto. Ne udam se Konstantinu, četudi ima biti razdejano mesto do zadnjega kamena."

"Primanjkuje ti živeža in ne vem, je li mogel od lanske draginje do danes Rufin napolniti zakladnice. Letina ni bila dobra."

"Živega ga dam peči," je rjul Maksencij rdeč se nad drznostjo svojega poveljnika, "ako ni napolnil shramb. Imam sicer obračunati ž njim tudi radi njegove žene. Vse-kakor pa mislim, da bo živež zadostoval za nekaj mesecev."

"In kaj je to, če tudi braniš Rim dva, tri mesece? Si li tudi gotov, da se ti ne pobuni ljudstvo?"

"Ljudstvo pobuni?" se je zakrohotal cesar. "Po mojem biču bodejo plesali Rimljani, ti rečem! Toda, razodeni mi že enkrat svoje načrte!"

"Edino tvoja osebna prisotnost bi znala dvigniti duhove vojakov. Nevarna poteza sicer, tvegaš glavo in prestol."

"Ali tvegal bodem," je rjovel Maksencij, "jutri odidem s svojimi pettisoč Herkulci in Pretorijanci. Pettisoč levov. Bogovi sami me ne premorejo."

"Li veš," je prašal Ruf, "da se izkrca Konstantinovo brodovje v štirih dneh na ustju tiberskem? Kdo nam ščiti potem zapuščeni Rim? Idi naproti Konstantinu, toda le če si gotov svojih Rimljanov!"

Maksencij je srdit udaril z nogo ob tla. Predobro je poznal mišljenje ljudstva, ki se je dalo le s silo krotiti.

"Ako dovoliš," je nadaljeval poveljnik, "da ti predložim bojni načrt, katerega je odobril ves bojni svet, tedaj ne spuščaj se v nobeno bitko dotedaj, dokler niso prišle legije z juga."

"In dokler ne stoji Konstantin pred rimskimi vratmi," se je rogala cesar. Oči so mu gorele, obraz mu je bil divje spačen.

"Potem bomo igrali pred zidovjem rimskim," je odvrnil ledeno mrzlo poveljnik. "Z novimi legijami nam je zmaga gotova!"

"Ha," je viknil nato cesar, kakor da se ga je polastila čudna slutnja, "naj bi me dobil Konstantin v svoje roke, gotovo bi mi dal glavo odsekati in jo nosil na drog nasajeno po vsem rimskem kraljestvu. Za svojo osebo vem vsaj, da mu obljubim isto!"

"Če ga ujameš!" je odvrnil suho Ruf.

"Če že moram zapustiti mesto," je razsajal užaljeni Maksencij, "ne storim tega prej, dokler ga nisem zažgal na vseh štirih koncih in to ti prisegam, da hočem preseči Nerona. Vem, na vojaštvo se smem zanesti."

Ruf je bil Rimljan starega kova in zato ga je užalila izjava cesarjeva, tembolj, da zaupa vojaštvu tako zlodejstvo. Čelo se mu je pooblačilo, mirno se je ozrl na Maksencija in dejal resno:

"Res, na svoje vojaštvo se smeš zanesti v boju!"

Trinog je umel svojega poveljnika.

"Tudi če si Konstantin osvoji Rim, predno dojdejo afriške legije," je nadaljeval Ruf, "bi mu to malo pomagalo. Šel bi v past. Z novimi legijami bi obkolil Rim. Pomagali bi nam drugi vladarji, katerim bi bil Konstantin, posedujoč Britanijo in Galijo, premočen sovratnik."

Vstopivši oproščenec je v tem naznanil, da se je približala ura obeda.

"Nočem si pustiti kvariti obeda od Konstantina," je dejal Maksencij; "pri čaši dehtečega falernskega vina se lažje pogovorim."

Še istega večera je Ruf odpotoval z nalogom, naj se čete umaknejo proti Rimu, toda v vednem bojevanju, da na ta način najde čas, v katerem imajo priti legije z juga.

Isti čas je sedel v dvorani Titovih term (kopališče) mladi senator Simah, vseskozi pošten in neomadeževan mož. Zaman mu je ponujal Maksencij visokih mest, vse je odbil. Češ, da ne mara biti trinogov hlapec. Odtujen svetu, poln srda nad propadajočim poštenim rimskega ljudstva, se je bil posvetil edino-le vzgoji svojega edinega sina, kateri je pozneje kot dorastel mož s toliko zgovornostjo branil stare bogove nasproti papežu Damasus in velikemu Ambroziju.

Je-li bila vest o Sofronijini smrti, ali pa žalostne vesti z bojnega polja, katere je dobival skrivnim potem vzrok, kar je z jezo oblačilo čelo njegovo? In eno je bilo in drugo, in vendar se mu ni niti smilila žena, ki je bila umrla kakor kristjanka, niti se mu ni smilil Maksencij, katerega ni manj zaničeval, kakor je sovražil Konstantina.

Iz temnih misli ga je vzdramil prijazen starček, približavši se mu z nasmehom in stisnivši mu roko.

Tudi Simahovo lice se je zjasnilo. Saj je bil to njegov nekdanji ljubi učitelj Laktancij Firmijan.

"Osem let je od tedaj," je začel po prvem pozdravu starček, ko si se vrnil v Rim in nisem se nadejal, da mi bo sreča tako mila, da te bom videl še kedaj. Toda srečno naključje mi je dovolilo obiskati še enkrat zlato Romo." (Rim so imenovali Rimljani Roma.)

"Spremenil boš svoje misli, takoj ko spoznaš natančneje naše razmere," je odvrnil Simah in obličje se mu je znova pooblačilo.

"Še le včeraj sem došel in dokaj slabega sem že čul," je odvrnil Laktancij. "Najbolj vendar me je pretresla smrt Sofronijina. Spoznal sem se bil z njo v Nikodemiji in spoštoval sem njen visoki duh."

"Tudi name bi bila uplivala, da ni storila tega koraka pod dojmom krščanstva, temveč kakor prava Rimljanka, kakor ona Lukrecija. Vendar pa je že preveč, da ne spo-

štuje cesar niti prefektove hiše več. Najsramotnejše vendar pa je, da ni Bruta, ki bi dvignil krvavo bodalce za osveto!"

"Pripovedovali so mi tudi o Konstantinu, da je zmagoval in da nevzdržema prodira proti Romi. Ne spoznaš-li v njem osodnega orodja neke višje moči, ki prihaja kaznovat Maksencijeve zločine?"

Oni pa je z bridkim nasmehom pokazal na Laokoonto vo skupino in dejal:

"To ti je slika rimskega cesarstva. Konstantin in Maksencij sta kači, ki trgata njegove dele!"

"Nikoli" je odvrnil Laktancij z nenavadno vnetostjo. "Konstantin ni kača, niti ga ne smeš primerjati z Maksencijem!"

Oni pa se je bridko nasmehnil in dejal: "Ne poznaš ga, dobri starček. Pozabil si, da ni podoben svojemu očetu in da je bila njegova mati Helena, daška natakarka in obenem še celo kristjana."

Laktancij ni odgovoril. Senator pa je s tresočim glasom razburjen nadaljeval:

"Ali veš, da je postavil Konstantin prekleto ime krščanskega boga na svoj prapor? O, Rim, Galci ti niso prizadeli tolike sramote, kakor ta tvoj imperator (cesar) na čelu svojih legij! Laktancij, če še nosiš v sebi nevenljivi vir rajske pesmi, dvigni svoj glas, dvigni ga proti temu križanemu judu, katerega hoče postaviti Konstantin na Jupitrovo mesto. dvigni svoj glas za neumrjoče bogove!"

Vidna bolest je šinila čez obličje starčeve. Kot vnet pristav starih bogov je v svojih prejšnjih letih napadal kot pesnik in govornik krščanstvo. Čudežno spreobrnjen je odtedaj posvečal vse svoje zmožnosti slavi in brambi nove vere, da bi s tem popravil pohujšanje, katero je bil dal. Kako ga je sedaj bolelo, videčega, da njegovi poganski spisi še vedno niso pozabljeni, medtem ko o njegovih novih njegov učenec ničesar ne ve. . . . Žalostno je zmal z glavo in dejal:

Če nima Jupiter svojih strel več in Minerva svojega kopja in Apolo svojih puščic, (Grški bogovi) kako naj jaz betežni starec zabranim njihov pogin?"

V dvorano je stopilo nekaj tujcev, da si ogledajo stare umetnine. Užaljen se je dvignil Simah, poslovil se od Laktancija in odšel.

Žalostna vest o smrti Sofronijini je bila pretresla vse rimsko prebivalstvo. Ljudstva se je polastilo globoko ogorčenje. Heraklij, cesarjev pisarniški prefekt, čegar ogleduhni so krožili po vsem mestu, je pri obedu poročal carju o ljudskem razburjenju.

Bil je Heraklij odpadnik in je zato, kakor vsi taki, krvavo sovražil svoje prejšnje sobrate. V kratkem se je bil pospel od ponižnega učitelja grške zgovornosti do svojega sedanjega mesta. Še pred dobrim letom je živel v prognanstvu, kamor ga je bil obsodil Aradij Rufin. S priprošnjo plemenite gospe Sabine, katero si je bil pridobil za ženo s tem, da je odpadel od krščanstva, se mu je posrečilo vrniti se v Rim.

S slavnostnim govorom na dan ustoličenja Maksencijevega si je bil pridobil istega naklonenost in ker je cesar ravno rabil dobrega pismenega človeka, je prišel v dvorno pisarno, kjer si je znal z ovajanjem in laskanjem pomagati višje in višje.

Maksencij je dokaj malomarno poslušal poročila prefekta.

"Res je," je dejal, "javno mnenje je treba uvaževati! Takoj napiši povelje, da se zapre Rufin zato, ker je — — — no, ker ni napolnil mestnih zakladnic, kakor mi poroča Ruf."

Pri teh besedah so se škodoželjno zaiskrile oči Grkove. Sai ga ni bilo človeka, katerega bi bil bolj sovražil, nego Rufina, ki ga je bil prognal na Sardinijo. Že davno je čakal na priložnost, kjer bi se mogel osvetiti, ali visoko dostojanstvo Rufinovo mu tega ni dovoljevalo. Zdaj pa je bila ura osvete. Tembolj je je bil vesel; saj ga je bil še pred

nedolгим ponosni Rimljan s trpko žalitvijo zadel in mu pokazal, kako globoko ga zaničuje.

Heraklij se je moral s silo premagati, da ne bi izdal notranje zadovoljnosti.

"Kaj," je vzkliknil navidezno prestrašen, "senatorja Aradija Rufina, rimskega prefekta hočeš zapreti, in... in...?"

"In če se mi poljubi, tudi na smrt obsoditi," je odvrnil Maksencij, povsem ravnodušno. "Kaj pa je to senator. Taka makova glava se ne drži nič trše vratu, ko navadna plebejska osatska."

"Svetoval bi ti vendar, da počakaš na prihod legij z juga," je pripomnil zviti Grk.

"Legij?" je prašal Maksencij, in čelo se mu je gubalo.

"Tvoja milost je že davno predolgo gojila tega gada na svojih prsih. Ti edini nisi videl, kako si je prizadeval Rufin, osvojiti si zaupanje in ljubezen ljudstva. Vselej me stres, ko pomislim, koliko moč je imel ta človek. Sedaj pa ko se je dvignil Konstantin zoper tebe, ti je dvakrat toliko nevaren in zato mislim, če ni, kakor si dejal skrbel za zadostno preskrbo živeža —"

"Izdajica nesramni," je viknil Maksencij, "res je, saj je bil Konstantinov bojni tovariš!"

"O, potem ne dvomim več," je nadaljeval zviti Grk, "da dobimo v njegovi hiši obteževalna pisma, tako recimo moramo skrivno korespondenco..."

"Še enkrat," je divjal Maksencij, "napiši takoj povelje. da se ga zapre in skrbi, da spolnijo sodniki svojo dolžnost!"

Premeteni Grk pa je pletel dalje svoj načrt:

"Rimljani bodo jutri čitali v dnevnih poročilih, da je bila Sofronija zapletena v skrivne izdajske načrte svojega moža in se zato usmrtila, da bi je ne primorali izdati moževih tajnosti. Toda tudi druge je treba zaplesti v to pravdo. Nie se obsodi, premoženje njihovo pa zapade državi."

Maksencij ni takoj sregledal nesramnega Heraklijevega načrta. Nato pa je tlesnil z rokama in dejal:

"Pri gorjači Herkulovi, v celi državi nimam boljšega lisiaka od tebe. Stori z Rufinom, kar hočeš. Obsodi ga ali v rudnike ali v prisilno delavnico ali na smrt. Na vsak način zapleni takoj njegovo premoženje. Toda ali več, je prašal zdaici, "da je bila Sofronija kristianka in se je zato odtegnila moji želji? Postavi tudi to v list, da je bila kristianka. S tem zamašim ljudstvu gobec. Z tožbami pa ukrotim plemstvo, zaplenjenega denaria na kruto potrebujem za dozidanje bazilike. Kaj pa prašajo rimske podgarne, odkod je žito, da se morejo samo do sitega nažreti!"

Heraklij se je hotel oddaljiti. Maksencij mu je pomignil, da naj še počaka.

"Ali več," je prašal Maksencij, "da si je Konstantin dobil zaveznikov v kristianih, ki jedva čakajo, da planejo nad me. Toda prisegam ti, čutili bodejo mojo pest. V osmih dneh moram imeti njihovega škofa Milcijada z vsemi duhovniki in dijakoni! Tvoja zvita glava bo vedela poiskati njihova skrivala! Ako nadejo enkrat pastirji, potem se čreda tasepe, da je ne bo zaznati več!"

Kakorkoli je Heraklij sovražil kristjane, prestrašil se je vendarle, ko je slišal ta ukaz. Vedel je, kolika je moč kristianov, in da je nemore premagati njihove preganjanje. Obenem se mu je tudi zdelo, da ni v sedanjih časih, ko se približa Konstantin mestu, tako preganjanje pametno. In premljivoč noraze Rufove se je bil domislil, da se ni niemu kot cesarskemu pomočniku od zmagovavca nadejati nič dobrega. Zato je bil sklenil znova se zblizati s kristiani in pridobiti zase škofa Milcijada. Že je bil tozadevno izdelal načrt, kako bi pregovoril Maksencija, da bi povrnil kristianom zaplenjene cerkve in pokopališča. Tu pride cesar z ravno nasprotnim ukazom.

Zviti Grk se ni dolgo pomišljal. Imel je že svoj nov načrt. Vedoč, da ugovori cesarja le še boli potrdilo v njegovem mnenju, se je znal kakor premeten in vaje mornar prebiti mimo vseh skal in dejal:

"Gospod moj! Bogovi so mi naklonili milost, da sem mogel v naprej že spoznati tvoje načrte in zato sem se potrudil, dokler nisem našel novega sredstva, kako bi se dali Nazarenci zatrei popolnoma."

"Postaviti ti dam kip na forum," je vskliknil Maksencij, "če se skaže tvoje sredstvo!"

"Načrt je lahek in priprost!" je dejal Grk. "So li hasnila krvava preganjanja Dioklecijanova? Niso. Navdušenje v kristjanih je samo rastlo. S silo se tu ne opravi nič. Treba se je poslužiti vspešnejšega sredstva. Izloči kristjane iz vsega javnega življenja. Vse šole naj imajo tvojo sliko, vsako opravilo naj se začne z darom in kadilom nesmrtnim bogovom in videl boš iz trgovine, šole, služb in pravosodja ločenih kristjanov v teku človeške dobe ne bo več —"

"Predolgočasno!" je viknil Maksencij. "Grk zna moriti s počasnimi strupi. Jaz nisem tak, z enim mahljajem hočem streti stoglavo kačo."

Heraklij ni niti za hip zgubil ravnotežja. Vedel je, da bo cesar ta njegov predlog zavrnil, tembolj pa se je zanesel na drugega.

"Uklanjam se tvoji volji, vendar," je pripomnil, "Dioklecijan je s tem, da je zaplenil zbirališča kristjanov, storil velik pogrešek. Koliko smo sedaj na boljem, ko ne vemo, kje jih je iskati. Vrne jim cerkve in dovoli jim prosto zbiranje in ne bo ti treba dolgo čakati: ob prvem prazniku jih zajameš brez najmanjšega truda. Prihodnji mesec praznujejo spomin Cecilije in od veselja nad dobljeno prostostjo se bodo pač vsi udeležili praznovanja. Ne bo ti treba drugega, nego da pošlješ svoje pretorijance, da ti polovijo njihove vodje."

"Čuden predlog," je odvrnil Maksencij, "toda vabljev. Toda, kaj če porečejo, da sem jim dal prostost iz strahu pred Konstantinom?"

"Na jkusijo," je odvrnil Heraklij. "Kmalu bodejo začutili, da so bili preslepljeni. Takim ljudem je treba kakor psom, biča." —

"Premislil bom: da, Dioklecijan ni bil Herkul; zapodil je pač zver v brlog, ubil je pa ni."

"Pravi Herkul jo bo izvalil iz brloga in jo na to pobil. Ako torej veliš, dam izdelati ukaz. Videl boš, s kakim veseljem ga pozdraviš kristjanski tepci."

Nato je začel Heraklij govoriti o zidanju bazilike. Ker je bil rodom Grk, kateremu je prirojen nekak umetniški čut, ga je cesar rad poslušal. Končno je bil predložil Herakliju praznični (slavnostni) vspešni spis v krasnem jeziku, tako da je bil cesar ves zadivljen. Imel je le nekaj pripomniti:

"Škropljenje z vodo se mi zdi prevodeno," je dejal, "hočem krvi! V trenutku, ko doseže prvi zmagovavec svoj smoter, naj se zakolje pol stotine kristianov." Nad svojim lastnim dovrtom se smeje, je umolknil Maksencij.

Heraklij ni odvrnil nič. Mislil je na pisma Rufinova, katera je moral ponarediti in na listino zarotnikov...

(Dalje prihodnjč)

Ljudje, ki imajo največ uspehov v življenju, so vedno veselih obrazov in polni božjega upanja. Gredo na delo z nasmeškom v licih, trpijo brez gnjeva, možje so, ne mevže, ki se ne boje križev in jih vzamejo na ramena, kakor bi vzeli na ramena srečne trenutke. Kriva in ravna pota hodijo z isto korajžo držeč se starega pregovora: vse mine, tudi slabi časi in dobri časi, vse časno mine. — Ch. Kingsley.

SV. PAVEL, APOSTOL NARODOV

Jože Jagodič

PAVLOVA OSEBNOST

1. Nenavadna, izredna in vso povprečnost presegajoča pomembnost svetega Pavla je priznana brez dvoma v vsem svetu. Človeštva največji duhovi so se mu klanjali in se mu klanjajo. Križostom, Avguštin, Tomaž Akvinec, Bossuet i dr. so si ga izbrali za vodnika in si opajali svojega duha z njegovim duhom. Ranke, mojster modernega zgodovinarstva ga imenuje "že z zgolj svetovnozgodovinskega stališča nesmrtnega." Po Harnacku je Pavel "največje čudo Judovstva". Po Chamberlainu "morda največji mož krščanstva". Ne manjka celo takih, ki ga imenujejo nekakega "začetnika krščanstva", ali vsaj "dr drugega ustanovitelja krščanstva". — Njegova izredna pomembnost je nedvomna.

Toda pri tem je treba ugotoviti, da poznanje in cenjenje sv. Pavla ne odgovarja povsod njegovi veliki pomembnosti. Ne da se tajiti, da je veliki apostol narodov za premnoge takorekoč kakor zapечатena knjiga. Da mu takoimenovana "ljudska duša" stoji nekako tuje, mrzlo, rezervirano nasproti.

A to bi ne smelo biti. Zlasti od mestnega človeka bi moral biti Pavel ljubljen. Saj je bil Pavel vendar ljubitelj mest, da, evangelist mest. Velika kulturna središča so bila njegovo delovno polje. Damask, Jeruzalem, Rim, Atene, Korint. Duši mestnega človeka je bila posvečena vsa njegova misel, vsa njegova skrb. Vrvanju mest je posvečal vse svoje živo zanimanje. — Vzroka torej dovolj, da mu tudi, in zlasti mestni človek globlje pogleda v obraz.

2. Kakšna je podoba Pavlova? Morda bi utegnili biti na prvi hip razočarani? Razočarani nad podobo, ki nam jo je naslikala o njem fantazija. Da, ni vse, kar je na njem, nesmrtno veliko. Ne vse junaško in izredno. Poglejmo! Svoj lastni portret, svojo lasno podobo nam je tu in tam v svojih spisih skiciral, zarisal, nakazal.

Iz podobe, ki stojimo pred njo, nas gleda po njegovem lastnem izrazu pravi "Adamov obraz" — podoba zemeljskega, kakor pravi Korinčanom (1 Kor 15, 49). Splošno Adamovo dediščino je tudi on prejel v polni meri.

Tega, kar zajema in — kakor pravimo — privzdiguje mase: Neznatna, neboljena, revna

je bila njegova figura in konstitucija (Gal 4, 13, 14). Njegov popotni tovariš in sodelavec Barnaba je bil po svoji zunanosti Likaoncem veliko bolj všeč, ko on (Apd 14, 11). Njegova pisma — so rekli njegovi nasprotniki v Korintu — njegova pisma so krepka in močna, toda njegova telesna zunanost je neznatna, slabotna (2 Kor 10, 10). — Adamov obraz!

In to majhno telo je bilo vse prej ko robustno in odporno. Bilo je šibko in bolešno. Prsteno posodo, ki se hitro poškoduje in ubije, ga imenuje (2 Kor 4, 7). Primerja ga z lahko šotorno hišo, ki nima nobene trdnosti, ki jo prvi krepki sunek vetra lahko odnese (2 Kor 5, 1). Primerja ga s stanjem Gospoda na križu, ko pravi, da vedno okrog nosi umiranje Jezusovo (2 Kor 4, 10). O svojem življenju pravi, da vsak dan umira (1 Kor 15, 31). — Zlasti toži često o "trnu v mesu", ki ga od časa do časa občuti, kakor bi ga angel satanov neprestano bil (2 Kor 12, 7...). Ne vemo medicinskega izraza za to njegovo trpljenje. Njegova bolezen je zavita v skrivnost prav do današnjega dne. Toda eno vemo gotovo: bilo je težko. bolešno kronično trpljenje, ki se je od časa do časa stopnjevalo v nenavadno hude napade. In to vemo: Njegove ponovne iskrene prošnje k Gospodu, naj mu odvzame to trpljenje, so ostale brezuspešne. — Adamov obraz!

Tudi sicer, v temperamentu, stoji Pavel popolnoma na strani onih mnogih, ki se imenujejo Adamove potomce. Imel je mehko, izredno občutljivo dušo, ki je na vsak vtis živahno reagirala. Slabe, bridke izkušnje življenja so se zajedle globoko, globoko v njegovo dušo. Vse, kar ga je doletelo, je občutil dvakrat, trikrat težko. Njegova duša začne močno nihati, ko drugi komaj začno čutiti, ko drugi obstanejo mrzli in hladni. Z naivno odkritosrčnostjo pripoveduje o svojem mnogem jokanju, o svojih mnogih solzah (2 Kor 2, 4; Fil 3, 18). "Kdo je slaboten in bi jaz ne bil slaboten? Kdo se pohujšuje in bi mene ne peklo?" (2 Kor 11, 29).

Pavel je poznal boj z neuklonjivim, težkim, upornim temperamentom. Zmerom je moral stati v polni opremi na straži zoper naskok sovražnih, boguzoprnih elementov. "Vem, da v meni dobro ne prebiva; zakaj hoteti je v moji moči, da bi pa dobro izvrševal, ni! Ne delam namreč dobrega, kar hočem, ampak hudo delam, česar nočem" (Rim 7, 19). Zato mu niso bile prihranjene težke dušne depresije in težki dušni viharji. Vse svoje čisto človeške izkušnje, vse svoje doživljanje kot Adamovega otroka je izjokal v pretresljivi tožbi:

“Jaz nesrečni človek, kdo me bo rešil telesa te smrti?” (Rim 7, 24).

In njegova izobrazba? Ne, ta se ni povzpela nad povprečnost. Ni postal deležen odličnosti in prednosti harmonične klasične izobraženosti na visokih šolah tedanjega kulturnega sveta. Zato pripada Pavel širokemu srednjemu stanu izobraženosti. Vsekakor ni bil visoko naobražen človek.

In njegova govorniška nadarjenost? Ali je bila morda sijajna? Samega sebe karakterizira P. kot laika t. j. neveščega v govoru (2 Kor 11, 6). Pošteno prizna, da se je moral boriti z zadrego, s tesnobo, s strahom in trepetom, kadarkoli je moral javno nastopiti (1 Kor 2, 3). In je tudi vedel, da se njegovi nasprotniki obregajo ob tem z ironijo (2 Kor 10, 10). Tudi pripozna, da v obliki njegovega govora ni nič zanosa, ali iskane elegancije ali gladke korektnosti ali drugih odličnosti starih in novih klasikov. Njegov govor je preprost (1 Kor 2, 1...).

Da povemo ob kratkem: V Pavlovi osebnosti se zrcali pravi Adamov obraz — Pavel mali, če smemo tako reči.

3. Toda ta podoba Pavlova ima v sebi dovršeno nasprotje v istem Pavlu. Pavel je samemu sebi nasprotje. Poleg majhnosti, čudovita veličina. Poleg prave človečnosti, nadčlovečnost.

Mož s šibkim, bolehnim telesom je mož neverjetne fizične delavnosti in odpornosti. Vedno na potovanju križem vsega tedanjega kulturnega sveta, vedno preobložen z delom vseh vrst in kategorij, korak za korakom spremljan od vse mogočih odpovedi in nadlog, vedno in vedno presečen in razočaran od udarcev usod vsake vrste — nikdar zlomljen, nikdar skrušen, nikdar zrušen — kakor cedra pokonci stoječ — ubogi, slabotni mož.

Mož z mehko, občutljivo dušo je poln jeklene moči, pravi velikan volje. Kar je zgrabil in zagrabil, ne izpusti več, ampak drži z nezlomljivo vztrajnostjo. Kar hoče, to izvede in izpelje, vsem goram in vsem valovom ovir nakljub. Besed “če in ako” ni v njegovem besednjaku. Njegovo geslo je: vse ali nič! On je mož z ostronabrušenim mečem volje, neustrašeni, drzni vitez dejanj — mož z nežnim mehkim čustvom.

Mož, ki je sleherno uro občutil, da biti človek se pravi biti borec, borec in bojevnik zoper človeku sovražne moči, je delal s čudovito neutrudljivostjo na svojem нравnem izpopolnjenju in to pripeljal do tako silne višine, da je zaklical drzno besedo: “Posnemajte mene in glejte na tiste, ki tako živijo, kakor imate zgled v nas. Bodite moji posnemovalci kakor sem jaz Kristusov” (Fil 3,

17). “Dobri boj sem dobojeval. Zato mi je pripravljena krona pravice” (2 Tim 4, 7). Sam je tisti tekač v tekališču, ki je nagrado dobil (1 Kor 9, 24) — mož s težkim, upornim temperamentom.

Mož s povprečno izobrazbo je obenem kralj v kraljestvu misli, ženi po globočini, širini in izviranosti misli. Njegova pisma so visoki, neminljivi spomeniki duha, spomeniki, ki si jih je sam postavil. Njegova pisma s presenetljivimi izsledki in zaključki nad največjimi občečloveškimi vprašanji, s slepečimi bliski duha, s plastično izraznostjo in lapidarnim slogom. Kdor je izrazil samo to misel: “Črka ubija, duh je, ki oživlja”, bi — kakor pravi sloveč pridigar — zaslužil že samo zaradi te, da ga uvrste v galerijo velikih mož. Pavlova pisma so kakor zlati rudniki, v katerih je moči pri vsakem gibu in prijemu zadeti na žilo zlata. So kakor hranilnice, kakor banke duha, v katerih je naložen neizčrpljiv kapital. Še vedno smo Pavlovi duhovni dolžniki, in na milijone današnjih ljudi misli z njegovimi mislimi in govori z njegovimi besedami, čeprav večji del teh nezavedno in nehoteno. On je velikan, heroj duha — mož s povprečno izobrazbo.

Mož, ki se je imenoval neukega, “lajika v besedi” in je trepetajoč stal pred svojimi poslušalci, je kljub temu govornik vsepremagujoče, osvajajoče, sugestivne sile in moči. Je stotisoče svojih sodobnikov osvojil, več kakor vojskovodje vojska. Je govorniške uspehe Cicerona in Demostena sijajno v senco postavil. Kjer je vrgel mrežo svojih besed, tam je zajel, zagrabil do mozga. Kjer je vrgel seme svojega govora, so vzkile cvetoče krščanske občine. Do take višine se je včasih povzpela sila njegovega govora, da so ga imeli njegovi poslušavci nekoč za Boga Hermesa (Apd 14, 12), ga zopet drugič sprejeli kakor poslanca božjega, da kakor Kristusa samega (Gal 4, 14). V dneh proslulega Nerona pač ni nihče zapustil tako globokih sledi v dušah ljudi. Bil je velikan v govoru — on, ki se je imenoval neukega, “lajika” v besedi.

In on, ta majhna, nebogljena figura, je zvezda prvega reda na nebesu zgodovine. On je stozilec in pobornik mladega krščanstva v starem svetu, duhovni Aleksander Kristusove Cerkve, Kolumb novega sveta. Oče je, vodnik, izoblikovalec in vzgojitelj za milijarde ljudi na vsem širnem in daljnem svetu — svetovna veličina — ta mali mož.

Tak stoji pred nami: Mešanica nenavadnih nasprotij. Tu Pavel s pravim Adamovim obrazom, tam Pavel s pravim tipom heroja. Tu Pavel mal, tam Pavel veliki.

4. Vsiljuje se nam vprašanje: Kaj tvori zvezo, kaj tvori most med polom in polom, med Pavlom malim in Pavlom velikim? Kaj je tega Adamovega potomca naredilo za takega izrednega človeka. Odkriti skrivnost je gotovo on sam najbolj poklican in mu najbolj pristoji. O sebi bo vedel povedati sam najbolje.

In če ga vprašamo, kaj nam pove? Kako se glasi njegovo pričevanje o sebi? Izraža se v svetih treh črkah: Bog. "Jaz sem najmanjši izmed apostolov . . . Po milosti božji pa sem, kar sem in njegova milost do mene ni bila prazna, ampak sem se bolj kakor oni vsi trudili, toda ne jaz, marveč milost božja, ki je z menoj" (1 Kor 15, 9. 10). "Vse premorem v njem, ki mi daje moč" (Fil 4, 13). Tu leži ključ do razodetja.

Pavel je razumel kakor malokdo drugi, božjo misel narediti za centralno misel svojega življenja. Nesebično in brez pridržka se je vrgel v naročje svojemu Bogu, in se mu brez pridržka izročil in daroval. Da bi bil le orodje v božjih rokah, ena sama krasna harmonija z njim. Najtesnejša zveza z Bogom. Tista zveza, ki je pretakala potoke božjih moči v njegovo notranjost in ga usposabljala za dela in dejanja, ki bi jih s svojimi naravnimi močmi nikdar ne bil zmogel. "Po milosti božji sem, kar sem."

Pavel je čisto v Bogu in iz Boga živeča, od Boga napolnjena, od Boga vodena osebnost. To je skrivnost neizčrpnega bogastva njegovega življenja in bitja. Božja milost!

5. Toda tu leži tudi praktičen zgled, ono tipično za vse čase, tudi za moderni čas.

Nas vseh dediščina po Adamu je majhnost, ozkost, šibkost kakor pri Pavlu. "Mi zapuščeni, mi izgnani Evini otroci . . ." To je, kar nas napolnjuje s tiho žalostjo na tej zemlji. To je, kar nas navdaja z vročim hrepenenjem, da bi poskusili in četudi riskirali, če se nam morda vendar posreči zdrobiti to ozkost in majhnost našega bitja in življenja in hotenja, in se preriti ven v veličino in navzgor v višino. Volja za moč, za lastno moč in moč sveta, volja za veličino stoji za slehernim izmed nas in nam ne da miru. Danes je ta volja po moči večja ko kdaj prej. Visoka pesem o "veliki, močni osebnosti" nam brni na uho po ulicah in cestah. Ustna in tiskana navodila "o skrivnosti uspeha", "o skrivnosti volje", "o poti do uspeha", "o zmagi v bojih življenja" in kakorkoli že se vsi ti naslovi imenujejo, — vse to raste dandanes, kakor rastejo gobe po dežju.

Čisto prav! Tok časa je razumljiv. Toda na katerem potu bo videl ta tok, da gre vse to v

dopolnjenje? Na nobenem drugem ne, kakor na tem, ki ga je doživel Pavel.

Črtajmo besedo "jaz" iz naše življenjske knjige in napišimo besedo "Bog" nad njo!! Odprimo Bogu vsa vrata in duri svoje duše. V Bogu se "pogreznimo", kakor so rekali stari. Vzpostavimo harmonijo z Neskončnim s tem, da se mu brez pridržka predamo. Iščimo življenjskega občestva z njim z vero, molitvijo in zakramenti, živimo v Bogu in z Bogom kakor Pavel, in bomo dvignjeni kakor on nad vso človeško ozkost in tesnobo; napolnili bomo svojo človeško posodo z neskončno vsebino in si odprli vrelce čudovitih moči in sil. Bog ni nikaka "nevarnost" za človekovo osebnost, ampak le bramba in poroštvo. Božja veličina in človekova veličina, božja služba in lastna služba se ne izključujeta, ampak se iščeta in med seboj pospešujeta. Kdor služi Bogu, služi sebi. Napolnimo se z Bogom kakor Pavel in bomo lahko govorili kakor Pavel: "Vse premorem v njem, ki mi daje moč."

(Dalje prihodnjič)

UTRINKI

Jan. Oblak

So ljudje, ki so duševno siti. Mislijo in domnevajo, da je njih znanje ogromno, in zaljubljeni so vanje tako, da ne hrepene po ničem drugem. To je smrt napredka; smrt duše. So ljudje, katerih misli in želje se sučejo samo okrog lastne osebe, kateri so in ostanejo duševno zakrknjeni.

*

Ponosni smo na to, da si je v moderni tehniki človeški duh podvrgel del naravnih sil. Dejansko pa človeška duša še nikdar ni bila tako zaslužnjena kakor dandanes.

*

Tolstoj govori doraščajočemu človeku: "Kadar ti pride misel, da je vse, kar si mislil o Bogu, napačno in zmotno, in da ni Boga, se temu ne čudi. Ne domišljaj si, da tvoja nevera izhaja iz tega, kakor da bi v resnici Boga ne bilo. Ako ne veruješ več v Boga, v katerega si prej veroval, je krivo to, da je bilo v tvoji veri nekaj napačnega; prizadevati si moraš, da boš doumel, kar imenuješ Boga. Če divjak neha verovati v svojega lesenega boga, to še ne pomeni, da Boga ni, marveč le, da ni iz lesa."

CVETKE IZ RDEČEGA RAJA

P. Hugo

ZADNJE čase smo čuli, da so boljševiki malo popustili v preganjanju vere. Iz gotovih znamenj so nekateri celo sklepali, da se je za tamkajšnjo Kalvarijo začelo jasni. Stalin da ni zadovoljen s prevelikim divjanjem proti veri. Iz Moskve poročajo tujezemski časnikarji, da je bilo 35 cerkva, ki so še ostale, za veliko noč nabito polnih. Pravijo, da se je svetih obredov velikega tedna vdeleževalo 75.000 ljudi, med njimi tudi mnogo komunistov. Vlada da je ta "škandal" mirno gledala. A kot kažejo druga dejstva, je to omiljenje preganjanja le politična poteza komunistov. Stalin je to očitno priznal, ko je dejal, da mu boj proti veri dela težave v zunanji politiki. Z navidezno versko toleranco v Moskvi je hotel zunanjim zastopnikom pokazati, da ni tako hudo, kot ves svet trobi. V resnici se boj proti veri vrši z nezmanjšanim sovraštvom in besnostjo. Seveda tudi z vso onemoglo jezo, da ni bolj uspešen kot je. Prav v Moskvi in Leningradu so zadnje čase vprizorili pogrome proti katoličanom, ki so se z dežele in drugih mest priselili tja, da bi imeli lepšo priliko spolnovati svoje verske dolžnosti. V masah so bili aretirani in izgnani. Posebni špijoni preže kje in kedaj bodo koga staknili in poslali v pregnanstvo. Vzgojni komisarijat je znova zabičal učiteljem, naj z vsemi silami in sredstvi vzgajajo borbene protiverske borce.

"In ti sovjete prav pojmuješ?" Pod tem naslovom je izdal inženir Dr. A. Laubenheimer knjigo, ki vsebuje 27 izvirnih poročil različnih specialistov, ki so ruske razmere pod sovjeti na lastne oči gledali. Vsakemu je bilo dano svobodno mnenje o vsem, kar je tam videl in skusil. In kakšna je njih splošna sodba? Pravijo, da o kaki boljši zgradbi na razvalinah stare Rusije, kljub ogromnemu delu sovjetov, ne more biti govora. Njih delo je bilo končno usmerjeno le na uničenje bistva vse kulture. Grozotna, kot ona Dantejeva pekla, je slika stanja ruskega mučnika. Iz nje se zrcali vsa nezmožnost, hudobija in cinizem vladajočih slojev. Toliko in takega gorja, kot je delež ruskega kmeta pod sovjeti, zgodovina človeštva ne pozna. Slike gladu umirajočih mučnikov so neopisne. Kdor ta poročila bere, mora priznati, da so komunistične obljube sanje berača, ki se mu je v listniku sanjalo, da je postal

mogočni kralj. Ko se je pa zjutraj zbudil, je videl, da je še vedno zaničevan in raztrgan berač, ki so mu samo uši in klopi prijatelji.

*

V Rusiji so močne nemške kolonije. Pred revolucijo so bile večinoma jako cvetoče. Zdaj so naravnost v obupnem položaju, posebno odkar ste si Nemčija in Rusija v laseh. Njih lepe, prostrane kmetije so komunisti proglasili za skupno last. Niti toliko pridelkov jim ne puste, da bi mogli živeti. Trava, lubje, korenice, podgane, mačke in psi so njih hrana. Celo slučajni kanibalizma, uživanja človeškega mesa niso redki. V Kievu je zaprtih 150 takih, ki so bili radi kanibalizma obsojeni. Cele vasi so od lakote izmrle. Izvirna poročila vedo povedati, da je od 30—50% nemških naseljencev lakote konec vzelo. Pravijo, da samo preteklo leto 140.000. Nemško pomoč, ki sta jo organizirala dunajski kardinal Innitzer in rajhovska dobrodelna zveza "Brat v sili", boljševiki odklanjajo, češ, da ni potrebna. Šest Nemcev je bilo samo zato obsojenih na smrt, ker so iz domovine dobili nekaj živil.

*

Znano je, da mehikanski vladajoči krogi ogorčeno zanikajo, da bi vero in cerkev preganjali. Na vsak način hočejo protestujočemu svetu dokazati, da je to golo obrekovanje. In naša Amerika jim menda verjame, zato molči na vse dreganje, naj vendar dvigne glas proti temu tepanju naravnih pravic. Da mehikanskim mogotcem strga to farizejsko masko z obrazov in jih svetu pokaže take kot so, je baltimorski nadškof Msg. Curley zbral celo vrsto neovrgljivih dokazov, ki pričajo, da sta vera in cerkev v Mehiki krvavo preganjane. Mehiškemu poslaniku v Washingtonu, Mr. Fr. Castillo Najeri, je predložil 25 vprašanj, na katera naj da svetu odgovor, če hoče svojo domovino res oprati tega madeža, ki se ga ona tako ogorčeno otepa. Kajpada mu ne bo kazalo drugega kot molčati in molče priznati, ali pa lagati. Kajti nadškof je izbral samo dokaze, katerega vsakega lahko pribije. Ne moremo tu vseh navesti. A par jih le ne moremo zamolčati. Posebno značilen je oni pod št. 11. Glasi se dobesedno: "Mar ni res, da je neki slikar, Ceferino Majico, letošnjega marca v zveznem uradu v Mexico City hotel svoje ime spraviti na zapisnik brezposelnih. Pa mu je bil za to stavljen pogoj, da mora hoditi po preprogi, na kateri so bile podobe našega Gospoda, preblazene Device Marije in še nekaterih drugih svetnikov. Kar pa on ni hotel storiti." Pod št. 14—25 pa mu izprašuje vest: Ali ni res, da so bili ti in ti duhovniki, 12

po številu, ki jih po imenu, z vsemi podrobnimi okoliščinami našteje, umorjeni, ne da bi zakrivali kaj drugega kot to, da so vršili svoje stanovske duhovniške dolžnosti? Morda bo to grenko izpraševanje vesti tudi ameriškim vladnim krogom malo oči odprlo, če nimajo mesto oči — očes.

*

“Socializem na krožniku”. Pod tem naslovom Mr. Carlton Beals v reviji “The Nation” 10 apr. t. l. postavi pred svoje bralce krožnik in na njem popolnoma pečen mehiški socializem. Mr. Beals je dober poznavatelj latinske Amerike in vse prej kot kot “zagrizen katoličan”, ki bi govoril iz simpatij do katolicizma. Zato je njegova sodba tem večjega pomena. Takole nam riše vladajoče mehiške razmere: “Mehika je dežela socialistov — milijonarjev. Dežela je netopirskih marksovih kapitalistov. Dežela je, kjer lastniki razkošnih podzemskih igralnic drže vžigajoče govore v prid proletarijatu. Dežela je, kjer žive v bajnih palačah pred mestni Krezusi ter preklinjajo pošastni klerikalizem in brezsrčno izžemanje ljudstva. Edina dežela je na svetu, kjer par mogotcev in bogatih političnih voditeljev, ki so na vladi, neprestano povdarja radikalni proletarski nauk v marksističnih klikah. Ti novi bogataši, ki jih je rodila revolucija — oni, ki so se povzpeli do moči po desetletjih krvave civilne vojne in ki se zdaj ogabno bahavo in ostudno nesramno ponašajo s svojim bogastvom, ljudje, ki so postali podjetni industrijalci, lastniki neizmernih posestev, voditelji razkošnih skrivnostnih igralnic, pospeševalci bank, visoki in cenjeni uradniki — prav ti zahtevajo od Mehike uničenje Cerkve, vsiljujejo mladini rdeči evangelij . . . Ta klika kolektivističnih idealistov, ki pod vodstvom Plutarha Elije Callesa kontrolira usodo naše sosede, si je zase uredila najbajnejši raj v deželi.” Potem podrobneje opisuje njih razkošne palače v okolici Cuernavace, ki je mehiška Kalifornija ali Florida, kjer je pravi mehiški Hollywood, s tem razločkom, da se tam šopirijo in veseljačijo samo socialistični milijonarji, ki so bili prej berači. Njih 5th Ave. v Cuernavaci je ljudstvo krstilo: “Ulica Ali Babe in 40 tatov”. Taki prijatelji proletarijata pa niso samo mehiški socialisti milijonarji, ampak tudi ruski in vsepovsod, kjer jim je s pomočjo zaslepljenih mas vspelo se preriti do državnih jasl in korit, oziroma da govorimo z Mr. Bealsom, povsod tam, kjer jim je proletarijat pečen socializem na krožniku postavil na mizo, sam pa je moral pod mizo, igrati vlogo ubogega Lazarja. Zato človek res ne ve, čemu bi se bolj čudil, ali temu, da si socialisti spričo teh kričočih dokazov

še vedno upajo igrati vlogo rešitelja proletarijata, ali temu, da si proletarijat še vedno pusti oznanjati rdeča nebеса, ki so vendar samo za rdeče milijonarje. Za navadne proletarce imajo ti manj srca, kot katerikoli drug milijonar.

*

V San Antonio, Tex. je prišla večja gruča mehiških redovnic “Marijinih služabnic”. Bile so izgnane. A tačas na zunaj niso bile več redovnice, temveč sestre “Rdečega križa”. Že v početku revolucije so bile obsojene na izgon. A ko so prosile, da bi smele pod firmo in uniformo sester “Rdečega križa” dalje streči bolnikom, dovoljeno jim je bilo. Nekaj let so pod to firmo nemoteno vršile svoj dobrodelni apostolat. Pred dvema leti pa so prišli vladni uradniki v njih najeto hišo, kjer so skupaj prebivale in zahtevali od njih, da morajo plačati 15.000 pezet, če hočejo še skupaj ostati in delati. Zagotavljali so jim, da če to vsoto plačajo, bodo imele za 20 let mir. Branile so se, češ, zakaj naj bi plačevale, ko vendar hiša ni naša. A končno so se vdale v upanjo, da bodo res imele 20 let mir. Za to so dobile tudi “affidavit”. A 1. nov. 1934 je pridrvelo na njih dom, ravno med obedom, 20 oboroženih mož. Z orožjem v rokah so jim naznanili, da imajo le nekaj minut časa, da zapuste hišo. Ničesar drugega ne smejo vzeti s seboj kot to, kar imajo na sebi. Vse drugo da je vladna last. Nato so jih z grožnjami razpršili po posameznih sobah hiše, vsako med raznim bogokletnim in umazanim govorjenjem še osebno preiskali, vzeli iz hišne blagajne okrog \$260 in nato po dve in dve odvedli iz hiše v razne stranske ulice, da bi ne izvali kakega ljudskega odpora. Ena sestra je bila hroma. V vozičku so jo morale voziti okrog. A ti gentlemen so dejali, da morajo dotični voziček hiši pustiti, ker je narodna last. — Pa da ja ne bo kedo rekel, da je v Mehiki preganjanje. To bi bilo golo zločesto obrekovanje.

Kadar vidiš človeka, polnega plemenitosti, glej, da si navzameš nekaj od njegove plemenitosti, kadar vidiš ničvredneža, obrni pogled v sebe samega in presodi, če nisi morda še hujši od njega. — *Konfucij, kitajski modrijan.*

*

Kdor starosti ne čisla, ni vreden, da bi starosti čakal. — Mlajši mislijo, da so vsi starci norci, stari pa vedo, da so mladci nori. — Nobenemu ne štejmo let, dokler v življenju kdo “šteje”. — *Pregovori.*

PRAVI ANTIKRIST

PETLETNI načrt Stalinov za popolno uničenje in izkoreninjenje božje ideje med ruskim narodom ima naslednje stopnje: Prvo leto se zapro vse cerkve, kapele in molitvenice; začasno stojijo prazne, vstop vanje je prepovedan. — Drugo leto: Zadušiti se morajo "verstvene celice" t. j. razrušiti je treba družine, v katerih še živi vera in misel na Boga; pregnati je treba vse v javnih poslih nastavljene moše in žene, ki se ne marajo odpovedati veri v Boga. Zapleni in sežge se vse verstveno slovstvo; prepove se zasebna služba božja ter preišče, če se kje kakor v katakombah nadaljuje versko življenje. — Tretje leto se začne glavni napad. Brezbožno gibanje napreduje in smatra, da je tudi ljudstvo na deželi zrelo za nauke brezbožnosti. Propaganda gre po deželi kakor povodenj, ki naj zadene predvsem šole. Brezbožnost naj se vceplja v srca otrok. 150 veri sovražnih filmov naj roma po vseh ruskih kinogledališčih. Obenem naj oblastva ujamajo in izžene vse svečenike, ki so zvesti Bogu in še niso pobegnili. Tretje leto bodi torej odločilno. Četrto leto: Cerkev, kapele in molitvenice se zdaj razlase in spremene v kinogledališča in v lokale za javno zabavo. V njih naj se otvorijo klubove dvorane komunistične stranke. Peto leto je leto zmage nad vero...

Ali bi si mogel satan izmisliti bolj divji in nečloveški načrt, ki se v njem odraža sovraštvo do Boga? Ali pozna zgodovina z Neronovo krutovlado vred kakšno dobo, ko bi se bila svoboda, naravne človeške pravice bolj teptale in smešile ko sedaj na Ruskem? Ali sodi sovjetska krvava roka, da je tako divje zatiranje svobodne volje trajno vzdržno? Ali se zavedajo tirani uboge ruske dežele, kam jo bodo pritirali s svojo barbarsko brezobzirnostjo?

Ko bi ti zaslepljeni le desetino svoje žilave borbenosti proti Bogu obrnili za pravi blagor ljudstva, za pravično in na krščanski ljubezni do bližnjega slonečo ureditev razdrapanih odnosov v Rusiji, kaj bi se vse moglo doseči, kako bi se Rusija oddehnila, kako hitro bi se jelo vračati zdravo in srečno življenje. Tako pa vlada bojažen, nezaupnost, sebičnost, strast, nemoralnost in zlasti razuzdanost in podivjanost med mladino. Gorje, ko bo ta rod dorastel!

Navajamo še načrt, ki se ga mora učiteljsvo posluževati, da čimprej zamori vsako klico božje misli v srcih malih otrok že v šolski dobi:

I. šolsko leto: 1. poljubovati svete podobe, križe itd. je zdravju nevarno. 2. Post je škodljiv. 3. Molitev nič ne koristi. 4. Kdor izostane od pouka ob cerkvenih praznikih, moti šolsko delo. 5. Mrtvih se ni treba bati.

II. šolsko leto: 1. Čarovnikov, čarovnic, duhov, angelov in hudičev ni. 2. Na mesto molitve — kolektivno delo, kolektivni boj. 3. Bolezni se z molitvijo ne ozdravijo. 4. Postni časi koristijo popom. 5. Zveza med nepismenostjo in prazno vero. 6. Molitve gospodarstvu nič ne pomagajo.

III. šolsko leto: 1. Verski — in revolucijonarni prazniki. 2. Oktoberska vstaja je pregnala zemeljskega carja in dosegla, da tudi ni potreba več nebeškega carja. 3. Različno obnašanje verstva nasproti bogatim in nasproti revnim. 4. Zakaj nimajo služabniki verstva volilne pravice? V čem obstoji delo popov? 5. Klub, kmetijski domovi, čitalnice in cerkve. 6. Traktor in kolektiv — ali molitev. (Brez pomoči svetnikov in božje se more žetev povečati in blagostanje kmetov izboljšati.)

IV. šolsko leto. 1. Navadne pravljice in verske pripovedke o začetku sveta. (Boj med vero in znanostjo.) 2. Kje ima češčenje sonca svoj izvor? Kako je nastal božič, kako velikanoč? 3. Odkod ime "kristjani"? Ali je Kristus živel? 4. Kako so si ljudje ustvarili svoje bogove? 5. Vera je sovražnica kmetov in delavcev. 6. Zakaj so verske sekte nevarne? 7. Kako izrabljajo kapitalisti vero?

Za tri zadnja šolska leta. 1. Znanost in vera. 2. Kako je nastala zemlja? Starost zemlje. 3. Nastanek življenja na zemlji. 4. Nastanek živali in rastlin. 5. Ali imamo dušo? 6. Zdravilstvo in vera. 7. Verstveno praznoverje, ki spremlja gospodarstvo. Izvor. 8. Cerkevna posestva pred revolucijo in izkoriščanje kmetijskega stanu v caristični Rusiji. 9. Verstvene organizacije in njih razredni značaj. 10. Agitatorsko delovanje verskih občin. 11. Vloga cerkvenih organizacij v kolonijalnem stremljenju kapitalističnih držav. 12. Vera in vojska. 13. Verstvo v sovjetski uniji. 14. Post. Njega začetek in škodljivost. 15. Verska in protiverska morala. 16. Verstveno delo v inozemstvu. 17. Vera in proletarijat. 18. Vera in socialistični načrt.

IZ KRALJESTVA LUČI IN TEME

P. Hugo.

SMRT IZREDNE ŽENE

V pondeljek velikega tedna je v Graymoor, N. Y. umrla izredna žena, M. Lurana Marija Frančiška White, vrhovna prednica "Frančiškanskih sester sprave". Rajna je izšla iz njujorške bankirske družine, anglikanske vere. Rojena je bila 12. apr. 1870. Kot 25 letno dekle je stopila v anglikansko sestersko "Družbo Deteta Jezusa" pri anglikanski stolnici vseh svetnikov v Albany, N. Y. Pozneje je odšla v London, da jo tamkajšnje "Betanijske sestre" uvedejo v redovno življenje. Pred vrnitvijo v Ameriko je romala v Rim in v Asiz na grob sv. Frančiška. Tu jo je zasnil Frančiškov vzor, oziroma njegovih duhovnih hčera klarisinj. Ni ji bilo še popolnoma jasno kaj hoče. V Ameriki je stopila v stik z Rev. Pavlom Jakobom Frančiškom, ki je v Graymooru, N. Y., ustanovil anglikansko redovno družbo "Frančiškovih bratov sprave". On jo je pridobil, da je ustanovila žensko vejo istega reda. Namen obojne redovne družbe je anglikanom zravnati pot do zedinjenja z Rimom. Ker na skorajšnje splošno zedinjenje zaenkrat ni bilo misliti, ste obe redovni družbi 30. okt. 1909 prestopili v katoliško cerkev in postali katoliški redovni družbi. M. Lurana je postala vrhovna prednica sester. Pod njenim vodstvom se je družba lepo razvijala, tako da ima danes 17 redovnih podružnic, 11 v Zedinjenih državah, 4 v Kanadi, po eno pa na Irskem in v Asizu. Nedvomno imata ti dve redovni družbi, s svojimi molitvami in tihi mi žrtvami največ zaslug, da vsako leto nad 10.000 Angličanov, večinoma prominentnih, preide v katoliško cerkev.

ZAKLJUČEK SV. LETA V LURDU

Ko se je sveto leto bližalo koncu, so nad Evropo viseli črni oblaki, še bolj grozeči kot pred izbruhom svetovne vojne. Sv. očetu je zatrepetalo srce ob misli, da zna zdaj zdaj završati še strašnejši vojni orkan, kot pred 20 leti. Dvignil je svareči glas, obenem pa pozval ves katoliški svet k molitvi za ohranjenje miru. Misel, naj bi se za zaključek sv. leta v Lurdu vršila mirovna pobožnost, mu je bila vzeta iz srca. Marija, kraljica miru naj zaustavi grozečo vojno viхро. Med 26—

28. apr. so bile oči celega katoliškega sveta obrnjene v Lurd, kjer se je ta slovesnost vršila. Sv. oče je poslal tja posebnega delegata, svojega državnega tajnika kardinala Pacellija, ki je bil od zastopstev francoske vlade slovesno, z vojaškimi častmi sprejet. Poleg njega so bili navzoči še štirje drugi kardinali, cela vrsta škofov in drugih cerkvenih dostojanstvenikov ter 250.000 romarjev. Ti niso mogli dobiti vsi strehe. Morali so se nastaniti v šotorih. Vse tri dni in noči so se vrstile slovesne škofovke in tihe sv. maše po namenu sv. očeta za mir. Sv. obhajilo se je delilo od polnoči v petek pred cvetno nedeljo, do sobote popoldne nepretrgoma. Zastopnice dekliških organizacij desetih narodov so položile pred Lurško Gospo srebrno oljčno vejico, pet čevljev visoko. Sv. oče je vdeležence po radio pozdravil in jim podelil apostolski blagoslov. Da bi na Marijino priprošnjo svetu skoraj vzšla mavrica znanilka miru, ki bi jo oblaki več ne zakrili. Dosti imamo en vesoljni potop, posebno krvavi.

KDO TAK JE ŠE MED NAMI!

Iz afriške Basuto dežele, kjer je katoliški misijon v najlepšem cvetju, poročajo o ganljivi, nam razvajencem nepoznani verski gorečnosti. Neka krščanska žena se je namenila na katoliško misijonsko postajo, da prejme sv. obhajilo. Prejšnji dan se je cel dan postila. Drugo jutro je tešče nastopila pot na 20 milj oddaljeno postajo. Sv. maše seveda ni več vjela, ker je dospela tja šele sredi poldneva. Pač pa je ob 4:30 popoldan lahko še prejela sv. obhajilo, ker je bila še tešče. Res, kdo tak je še med nami!

NAZIJCİ ZAPIRAJO REDOVNIKE

Nazijska Nemčija se je navalila na samostane. Po dosedanjih poročilih je že preko sto redovnikov in redovnic v ječi. Kaj so zagrešili? Denar so pošiljali preko državnih mej, kar je po postavi prepovedano. Stvar je bila taka: Več redov, moških in ženskih je med vojno stisko najelo inozemsko posojilo, zlasti v Ameriki. Zdaj, ko so se nekoliko opomogli, so je hoteli pa vrniti, kot pravica zahteva. Ko bi bili tako brezvestni, kot so mnogi drugi špekulanti, bi zdaj svojim upnikom rekli: Radi bi vam vrnili, a je po državnih postavah prepovedano denar pošiljati preko nemške meje. A oni so se zavedali, da je prva božja zapoved, ki veže v vesti, potem državna, ki v tem slučaju veže samo pod kaznijo. Pa so kljub prepovedi iztihatopili svoj dolg preko meje. Državni organi so to izsledili. Sledila je preiskava

po raznih samostanih in aretacija redovnikov in redovnic. Neka usmiljenka, ki je odplačala napravljen dolg St. Louis-u, je bila obsojena na pet let navadne ječe in \$56,000 globe. Nič ni tajila, da je res to storila. Le izjavila je, da je storila v svesti svoje moralne dolžnosti. Več drugih takih "zločincev" pride na vrsto. Ko bi bili tako naredili kot Hitler in drugi, ki so kar lepo črtali svoje dolgove Ameriki, bi jim ne bilo treba v ječe. Pa so si mislili: Boga je treba bolj poslušati kot ljudi. Zato pa velja o njih: Blagor radi pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo. Dosti slabo zanje bi bilo, če bi nazijski pekel zamenjali za nebeško kraljestvo.

JAKO PRIMEREN ODGOVOR

Neki trgovec v Denverju, Colo. je začutil v sebi poklic, da ustanovi novo vero. Ni prvi in najbrž tudi ne zadnji iz trgovskih krogov, ki je prišel na to misel. Kaj mu jo je navdahnilo, poročilo ne pove. Sodil bi, da business. Za trgovce je vedno bolje, če je ena vera, ker se potem odjemalci ne drže načela: Svoji k svojim! Pa bodi kakor že, ta mož je zamislil eno samo krščansko vero in cerkev. A kako spraviti katoličane in stotine protestantskih sekt pod en klobuk. Najprej se je pismeno obrnil na prominentne zastopnike vseh krščanskih veroizpovedanj svojega okoliša, jim predložil svoj načrt in zaprosil informacij, kako bi mogel ta načrt najbolje izvršiti. Izmed katoličanov si je izbral Msg. Viljem O'Ryana, župnika pri sv. Leonu v Denverju. Pisal mu je, da pripravlja v svoj namen posebno knjigo, v kateri hoče podati platformo ujedinjenja in bi rad slišal njegovo mnenje. Ta pa mu je odgovoril, da če hoče s svojo novo vero vspeti, se mora dati križati in tretji dan od mrtvih vstati. To bo najboljša priporočilo za njegovo novo vero. Edino primeren odgovor takim sanjačem, dasi ne originalen. Že sloviti francoski politik Tajllerand je nekemu "preroku" s tem usta zamašil.

SPREOBRNENJE PAGANSKEGA MENIHA

O takih spreobrnjenjih se redko sliši. Ameriškim Maryknoll misijonarjem v novi kitajski državi Manchukuo, se je posrečilo vjeti tako redko ribo. V nekem kraju so prav blizu skupaj katoliški misijonarji imenovane družbe in samostan Konfucijevih menihov. Menihi imajo vrh hriba svoj starodavni tempelj in samostan, kamor že stoletja romajo pobožni Konfucijevi verniki. Pod hribom je pa katoliška misijonska postaja, s hiralnico za stare ljudi. Neki konfuci-

janski menih je iz drugega samostana prišel obiskat svoje sobrate na goro. Na svojih sprehodih je večkrat prišel tudi mimo katoliškega misijona. Ko vidi uboge starčke, ki so se greli na soncu, se spusti z njimi v pogovor. Sukal se je okrog verskih stvari. Mož se je čudil, kako so mu ti, sicer neuki starčki, odgovarjali na razna verska vprašanja. Postal je zamišljen. Dvomi o resničnosti njegove dotedanje vere so začeli vstajati v njegovem srcu. Poslej ga je še pogostejše pot vodila mimo katoliške misijonske postaje. Nekoč je na teh pohodih videl presunljiv prizor. Misijonar, Rev. Francis E. Mullen, rodом iz Pittsburgha, Pa., je nekemu staremu revežu prevezaval rane. Noge so mu zmrznile in mu bile amputirane. Vstavil se je in vprašal misijonarja: "Kdo vas plača, da skrbite za tega reveža in koliko morajo ti revčki plačevati, za svojo oskrbo?" Ko mu je misijonar odgovoril, da ima vse to Bog na skrbi, misijonarji pa iz ljubezni do njega, je postal še bolj zamišljen. Pet dni potem je dal slovo svojim konfucijanskim sobratom in se v katoliškem misijonu javil za sprejem v katoliško vero. Eno leto je pod vodstvom misijonarjev pridno proučeval katoliško vero in spoznal, da je edino prava. Z več drugimi onih starčkov je bil krščen. Danes je profesor kitajščine v misijonskem zavodu in zelo zgleden kristjan. Samo moli in premišljuje. Ves je zamaknjen v Boga in božje stvari. Le šola pretrga njegovo občevanje z Bogom.

"SPEČA CERKEV"

Doslej smo poznali le trojno cerkev: bojujočo se na zemlji, trpečo v vicah in zmagoslavno v nebesih. Katoliški škof v Birminghamu, Anglija, nas je pa opozoril še na eno cerkev, ki jo je on nazval "spečo cerkev". Ona je del bojujoče se cerkve na zemlji. V njo spadajo po imenu katoličani, pa tudi oni, ki jih nekateri prištevajo k "trpeči cerkvi". To je taki, ki so gluhi za katoliško akcijo. Jamrati še znajo, če slišijo o bojih proti veri in Cerkvi. Kadar so pa pozvani na delo za razširjanje kraljestva božjega na zemlji, pa nimajo ne smisla, ne časa, še manj pa poguma. Omenjeni škof jih imenuje balast, ki ga Petrova ladja s seboj vleče. A ti naj bi se zavedali, da Petrova ladja ni tovorna, ampak bojna ladja, na kateri mora biti vsak vojak, pripravljen, da se pomeri s sovražnikom v boju za življenje in smrt.

ČUDEŽNO REŠENI

Izšla je knjižica, ki opisuje strašne ure, ki so jih preživeli španski karmeliti v Orviedo, Asturi-

ja, začasa rdeče revolucije. Revolucionarji so samostan podminirali. Nihče ni vedel kedaj pride do strašne eksplozije in bodo udje redovnikov kot iveri frčali po zraku. V tej smrtni grozi so redovniki iz vrvi spletni lestev in neopaženi drug za drugim splezali na tla. Komaj je bil samostan prazen je ob silni detonaciji zletel v zrak. A prior je na begu padel. Revolucionarji so ga ujeli in kot psa pobili do smrti.

JUD A GENTLEMAN

Jud, Joe Simon, predsednik "Nueces Furniture Co." in mestni komisar v Corpus Christi, Tex., je naslovil na mestnega župana prošnjo, naj odredi za veliki petek, od 12—3 pop. v spomin Gospodovega smrtnega boja na križu delopust, kot je že marsikje po Ameriki v navadi. V svojem apelu pravi med drugim: Prav se mi zdi, da se oni, ki izpovedajo krščansko vero označene ure obrnejo svojo pozornost od časnih zadev, dvignejo svojega duha k duhovnim vrednotam in prosijo Boga Očeta in Stvarnika varstva, brez katerega ničesar ne premoremo. Dalje pravi, da isto žele tudi drugoverski meščani iz spoštovanja do verskega prepričanja svojih krščanskih someščanov. Župan Mr. R. Giles je prošnji ugodil in odredil zaproseni delopust, da se morejo kristjani nemoteno poglobiti v skrivnost velikega petka. Obenem je apeliral na vse drugoverce, naj omenjene tri ure zapro vse delavnice in prodajalne, da krščanskim nameščencem omogočijo njih versko praznovanje. To je res gentlemansko.

VELIKONOČNO SV. OBHAJILO POLICAJEV

Njujorški katoliški policaji, povečini Irci, imajo že več let navado, da skupaj opravijo svojo velikonočno dolžnost. Tudi letos so to storili. Bilo jih je 5400, vsi člani društva Najsvetejšega Imena. Pobožnost opravijo v tamkajšnji stolnici. Če le ni zadržan, jim mašuje kardinal sam. Letos jim je. Po pobožnosti so imeli skupen zajterk s pestrim programom. Glavni govornik je bil njih šef, mestni župan La Guardia, po rodu italijansko-hrvatski Amerikanec.

ODKRITELJ AMERIKE — IREC?

Raziskatelj severnih krajev Dr. Vilhjalmur Stefansson trdi, da ni bil Kolumb tisti, ki je prvi odkril Ameriko, ampak neki doslej nepoznan Irec, ki je že davno pred Kolumbom stopil na ameriška tla. Dobesedno pravi: "Najbrž ne bomo nikoli

zvedeli za ime odkritelja Amerike, z gotovostjo pa lahko trdimo, da je bil Irec." Iz starih zapiskov irskih menihov navaja par podatkov o kolonizaciji Izlandije po Ircih v 9. stoletju. Iz tega sklepa, da so bili oni tudi prvi, ki so odkrili Ameriko. Kolumb da je je pristal v zapadni Indiji. No, pa bo treba že malo močnejših dokazov za to irsko čast. Ta ne drži dosti bolje, kot če bi jaz rekel, da je Ameriko odkril Slovenec Golob, ki si je pa v času humanizma prekrstil v Kolumba, kot naš muzik Petelin v Gallusa.

ROŽE SO DEŽILE

Dne 17. maja je poteklo deset let, kar je bila sv. Mala Terezika proglašena za svetnico. Kot znano je ona v življenju obljubila, da bo po smrti lila dež rož raznih milosti na tiste, ki se ji bodo priporočali, v dokaz, da je pot, po kateri je ona v življenju hodila, to je pot otroške priprostosti in ljubezni do Boga, prava. To svojo obljubo je začela takoj po smrti na debelo spolnovati. Desetletnico njene kanonizacije so v Lisieux proslavili s slovesno tridnevno od 14—16. maja. Slovesnosti so se vršile v lisieujski stolnici, v tamkajšnjem karmelu, kjer je umrla in v njeni veličastni baziliki, ki je že v toliko dograjena. Rožni dež milosti, ki na njeno priprošnjo še vedno lije, so ob tej priliki nazorno pokazali. Iz zrakoplovov je med slovesnostjo lil cvetni dež. A sv. Mala Cvetka bo to leto gotovo, še obilnejše sipala duhovne rože raznih milosti na svoje častivce. Kdor ima kaj na srcu, naj se ji priporoči, da tudi nanj pade kakva cvetka, ki si jo želi.

FILIPINSKI GUVERNER TRETJEREDNIK

Generalni guverner Filipinskih otokov, Hon. Frank Murphy, je že dobro znan kot odličen in odločen katoličan. Ob različnih prilikah je to pokazal. Kot detroitski župan je stopil v tretji red sv. Frančiška, tik preden je bil imenovan za filipinskega guvernerja. Ko se je zadnje čase po uradnih poslih mudil v Washingtonu, kjer je dobil laskavo priznanje za svojo modro upravo otočja, je seveda obiskal tudi Detroit, kjer si je pridobil toliko simpatij. Ob tej priliki se je zglašil pri tamkajšnjih frančiškanih in prosil voditelja tretjega reda, naj ga pripusti k redovni obljubi, ker je že dovršil leto poskušnje. Kajpada mu je voditelj tretjega reda in rektor kolegija "Duns Scotus", Rev. Klavdij Mindorff, O.F.M., to prošnjo rad uslišal. Dolga vrsta odličnih članov tretjega reda se je zopet za enega pomnožila.

OVČICA KRISTUSOVA

P. Saleziji

(Nadaljevanje)

"V SVOJI MALI POSTELJICI LAHKO DELAM APOSTOLSKO"

VEČKRAT se je v mislih zatopila v ono nebeško lepoto jutro, ko je ljubi Jezus stopil v njeno majčkeno sobico ter zavzel prostor v njenem srcu. Še vedno je čutila tisto blaženo sladkost in ž njo sveti mir, ki razkošno priliva pogumu in junaški samoodpovedi. Svojemu duhovnemu voditelju je pisala: "V duhu vidim dan za dnem majhen oltar pri svoji postelji in mojega Gospoda, ki se mi bliža v mali, beli hostiji . . . Da se bom tem živeje in pogosteje spominjala tistega presrečnega trenutka, mašujte mašo v zahvalo. Pri njej prosite Gospoda, naj me naredi vedno bolj pridno in naj me popolnoma sprejme v svoje varstvo. Naj mi da zlasti milost, da bi se udala v njegovo sveto voljo, prav z vsem srcem."

Kajneda, kako lep zgled imamo vs kristjani v Marijinem nežnem spoštovanju do najsvetejše daritve! Kakor ona, Marija Padovanska, tako se moramo tudi mi prav živo zavedati, kaj nam je, sv. maša. Nekrvavo ponavljanje krvave daritve na križu. Pri sv. maši se moramo navzeti smisla za žrtve in za trpljenje iz božje ljubezni. Če bi to znali, bi nikdar in nikoli iz nemarnosti ne opustili nedeljske službe božje, ampak bi nasprotno še ob delavnikih hiteli v cerkev, kjer se daruje božja daritev. Zatorej se pa pri mali Mariji učimo prav ceniti največjo skrivnost božje ljubezni, obenem pa črpajmo tukaj milost zase in za lepo bogoljubno življenje. Udati se v voljo božjo in živeti v vsem svojem življenju kar najbolj čednostno, to je pravzaprav edini namen našega življenja na tem svetu. Oh kako malo jih je, ki bi se tega zavedali, še manj pa, ki bi po tem spoznanju tudi živeli! Mala štirinajstletna Marija Padovanska denes s svojo modrostjo v koš še tako bogate in brihtne posvetnjake.

Bila je nad vse vesela, da se je Father Rosi, D. J., njen novi voditelj, tako rad pogovarjal ž njo o nebeških rečeh. Tako k srcu ji je govoril s svojimi toplimi besedami ter jo vnel za Gospoda. Dejal ji je, da lahko v svoji mali posteljici deluje apostolsko: da se lahko žrtvuje za

zveličanje neumrjočih duš, če vdano v voljo božjo prenaša svoje večje ali manjše bolečine. In to je rada storila, po zgledu svete male Terezike.

KAKO JE ŽIVELA S PRAZNIKI . . .

Približal se je praznik Marijinega brezmadežnega Spočetja. Z največjim veseljem ga je pričakovala. Brezmadežni je darovala prekrasni šopek duhovnih rož. V svoj dnevnik je zapisala ta dan: "Kako vzvišena je naša draga Mati božja v svojem belem odelu! Kako skrivnostno sladkost razodeva njen obraz in njene roke, kakšno čistost rožni venec ob njeni strani! O Marija brezmadežna, sprejmi me v svoje mogočno varstvo ter mi pomagaj!" In potem si je prizadevala, da bi postala kar najbolj podobna svoji nebeški Materi v njeni sveti čistosti. Z vsem srcem je hrepenela, da bi si jo Marija izvolila za svojo ljubljeno hčerko!

Neki večer je bil njen brat prinesel domov neko misijonsko glasilo. V njem je bil klic za pomoč albanskim misijonom. Marija je precej sklenila hoditi tisto pot peš, ki jo je drugače dnevno prevozila na tramvaju, da bi prihranek lahko poslala v misijonske namene. Kmalu se je bilo nabralo petnajst lir.

Prišel je Božič, zadnji v njenem življenju. Njeno srce je bilo v Betlehemu, svetlem kraju miru in ljubezni. Z nežnim zanosom je mislila na majhnega Jezusa. Bog sam je stopil iz nebes na svet ter sprejel podobo človeka nase. Njegova nedopovedljivo velika ljubezen je to storila. Mala Marija je bila od te ljubezni božje vsa prevzeta. "O ko bi mu mogla ob prihodu darovati sto in sto šopkov duhovnih cvetk ter mu v jaslice nastlati mehkega perja premagovanj in samoodpovedi! Svetle zvezdice, male žrtvice naj ožarjajo hlevček mojega srca in za podvzglavje naj bo žametna blazinica, orošena z roso najčistejše ljubezni."

Srčno je želela udeležiti se polnočnice. Mama ji je dovolila, zakaj njeno stanje se je bilo izboljšalo in tudi vreme je bilo ugodno. Ko je stopila iz hiše, je vzkliknila: "O Jezus je tako dober in izpolnil mi je mojo srčno željo!" Že jasna zvezdnata noč jo je bila povzdignila, še bolj pa je bila vsa iz sebe pred jaslicami. Kar celo srečno uro se je bila lahko zatopila v skrivnost božične noči. Detetu Jezusu je poklonila ljubezen svojega srca in vse svoje bitje.

Ko se je pozneje spomnila te svete noči, je zapisala v svoj dnevnik: "Oh kakšna sladkost se je razlila v moje srce zadnjo božično noč! Mati božja je bila vsa osvetljena z nebeško lučko, pri

njenih nogah pa se je smehljal ljubi Jezušček in zdelo se je, kakor da bi vsem s sladkim glasom klical: Pridite k meni vi vsi, ki ste prišli semkaj in odnesite si na svoj dom mir in resnično veselje." Od tega dneva je še prav poseben mir vladal v Marijinem srcu. Gospod ji je naklonil nekoliko počitka, da jo je tako pripravil na najtežje trenutke njenega življenja, ko se je morala povzpeti na zadnjo višino svoje Kalvarije.

Ob koncu leta 1926 si je mala Marija dobro izprašala svojo vest o poslavljanju se letu. V duhu je prešla vse trenutke, ko jo je dobri Jezus postavljajal na preskušnjo. Kolikokrat jo je tekom leta obilo blagoslovil in jo obdaroval s premnogimi milostmi. Za vse te milosti je bila neizrečeno hvaležna. Prav živo se je sicer zavedala, da je bilo mnogo več trnja, kakor pa rož samih skozi leto, ali z božjo pomočjo se je znala okoristiti tudi s trnjem. Prosila je bila zaupno, da bi še nadalje zamogla sodelovati z milostmi, da bi bila vsa prežeta od ljubezni božje in da bi se použila kot žrtev najčistejše ljubezni. Že nekaj časa sem se ni bila več priporočala za zdravje, sedaj pa se je popolnoma predala volji božji in iskreno je prosila, da bi njena predaja bila popolna. Naj bi bilo njeno trpljenje apostolsko, t. j. za zveličanje neumrjotnih duš.

Dne 1. januarja 1927 je pisala: "O Jezus, stori, da bom postala sveta! Vedno naj rastem v popolnosti. Daj mi milost, da bom posnemala sveto Tereziko Deteta Jezusa. Kakor ona, tako te naj tudi jaz ljubim iz vsega svojega srca. Daj, da se bom popolnoma vdala v voljo božjo."

Domači so bili radostno razpoloženi, ker je bilo videti, da se bo Marija popravila. Tudi so radi poslušali, kadar je igrala na klavir in jih zabavala. Toda njeno stanje se je kmalu zopet obrnilo na slabše. Da bi v svoji bolesti zamogla biti deležna Gospodove tolažbe in njegovega okrepčila, so ji izposlovali posebno dovoljenje od svete Stolice, da je namreč smela iti k sv. obhajilu tudi, če je prej kaj malega zaužila. Seveda jo je ta privilegij napolnil z nepopisno srečo.

(Dalje sledi)

KAJ PRAVIŠ NA TO

J. Oblak

 ROBERT Andrews Millikan, ki ga nekateri smatrajo za največjega živečega fizika, piše v časopisu Colliera: "Znanstvene podlage za zanikanje vere ni. Kdor obeh ne more

združiti, naj išče krivdo v samem sebi. Kar danes vemo in znamo, je gotovo veliko proti temu, kar se je vedelo pred sto leti. Toda v primeri s tem, česar še ne vemo, je vse naše znanje silno neznatno. Ljudje, ki malo vedo o znanosti, in ljudje, ki malo razumejo o veri, se lahko prepirajo, in poslušavci si lahko mislijo, da se prepirata znanost in vera, dejansko pa sta se srečala le dva tovariša nevednosti."

*

Nemški modroslovec Paulsen je objasn timerje z besedami: "Veda nam poroča, iz česa in kako je svet zložen; vera mi pa daje spoznati zmisel narave." Luč ne more nasprotovati luči. "Vsakršna resnica vodi k Bogu." (W.Humboldt.)

*

Med vernimi znanstveniki vseh strok nahajamo najglasovitejša imena. Na primer: Aleksander Volta (1745—1827), sloveči naravoslovec in iznajditelj mnogih električnih orodij, je sleherni dan obiskal cerkev in starši so ga kazali svojim otrokom govoreč: "To je slavni Dr. Volta!" Svojemu prijatelju Cicerimu piše: "Sveto katoliško vero sem vedno smatral kot edino pravo in nezmotno, in nikdar ne neham zahvaljevati se Bogu, da mi je dal tako vero, ki v njej upam živeti, umreti in večno življenje doseči."

*

Svetovni geolog Joachim Barrande (1799—1883), je bil zelo pobožen katoličan. Prirodoslovni časopis "Vsemir" je pisal o njem, da je redno vsako nedeljo in praznik hodil ob enajstih k sveti maši. Na god sv. Janeza Nepomuka je okrasil na dvorišču hiše, kjer je stanoval, soho tega svetnika in skozi vso osmino je dal prižigati luči ob njegovem kipu.

Lep odgovor

Ruski car Aleksander III. (1881—1894) je šel na neko prireditel za slepce. Najprvo so igrali kratko veseloigro, potem so pa mlade dame s krožniki nabirale darove za slepce. Izredno lepa mladenka je šla tudi k carju in mu je s prosečim pogledom ponudila krožnik. Car jo je občuduje pogledal, položil zlat na krožnik in ji rekel: "To le je za Vaše lepe oči, gospodična."

Mlada dama je nalahno zardela, pa mu je krožnik spet ponudila in je rekla: "Veličanstvo, sedaj pa prosim še za ugasle oči naših ubogih slepcev." Prijazno ji je prikimal in je položil na krožnik še dva zlata.

DON BOSKO — VZOR VZGOJITELJEV

Dr. J. Knific

ZNAMENITI mistec Tomaseo modro pravi: "Šola je ali svetišče ali beznica. Iz nje prihaja človek ali pošten državljani ali pa zločinec. Od tistega dne, ko so mladini vzeli verski pouk in ji potrgali brzde, so se pri mladoletnih začeli množiti zločini. Odpirati so morali poplajševalnice in ječe. Celo verski nasprotniki so priznali zmoto. Začeli so sušljati, da bo treba drugačnih šol. Ko bi jih ne bilo sram, bi bili povedali, da se je treba vrniti h krščanskim šolam. Z vsako tako šolo bi se zaprla ječa, ki je bila napolnjena s samimi mladoletnimi zločinci."

Česar niso storili oni, je storil Bog. Ta se je usmilil nesrečnega človeštva, ki je bilo prisiljeno priznati, da se je s tistim trenutkom, ko je zavrglo božje zakone, ko je streslo raz sebe jarem in se nadejalo zlate prostosti, pričelo hudo v deželi.

Don Bosko, mož po božjem srcu, je praktično pokazal, da brez vere ni vzgoje.

Zastonj bi iskal med njegovimi številnimi deli knjigo o njegovem vzgojnem načinu. Samo majhno spomenico je pustil, ki je namah zadobila svetovni sloves. Kolikor besed, toliko zlatih zrn. Rajneri, sloviti profesor vzgojeslovja na turinskem vseučilišču, je vseučiliščnikom dal tale nasvet: "Če hočete vedeti, kako se vzgoja izvaja praktično, idite v Valdoko k don Bosku in opazujte!"

Don Bosko ni bil teoretičen človek; vsa njegova načela so potekala iz ljubečega srca. Ni mu šlo zato, da jih vrže na papir, ampak, da jih vcepi v srce in dušo. Iz njegove šole je izšlo nebroj vzgojiteljev in tako si je ustvaril nesmrtno ustno izročilo.

Njegov način vzgajanja je tako preprost, pa vendar tako globoko zamišljen, tako globoko psihologičen, da se je moral povsod obnesti, in ni kraja, kjer bi ne bil uspel, kakor evangelij, na katerem sloni vsa don Boskova vzgoja.

Božji duh je gnal don Boska tja na prašne ulice, koder se je potepala mladina in se že zgodaj učila hudobij in zločinov. Prijazno jih je povabil k sebi, se z njimi igral, da so ga ljudje smatrali za norca, medtem si je pa pridobival srca. In ko si je pridobil srca dečkov, mu ni bilo težko, peljati jih v cerkev, in tam z njimi moliti in peti. Število se je množilo od tedna do tedna. Iz cerkve jih je vodil ven na travnike, v božjo naravo, kjer ni sledi greha, kjer se poznajo le stopinje, koder

je hodil dobri Bog ter nasejal in nasadil krasot, ki so bled odsev njegove neskončne lepote. Tja jih je vabil in vodil proč od posvetnega hrušča. Z majhnimi darilci in zabavami jih je vezal nase, najbolj pa z lepo in prijazno besedo.

Don Bosko je brž opazil, da pod hrapavo skorjo te zapuščene mladine utripajo dobra srca. To kar je dobrega, bo treba razviti, zlo pa zadušiti. Komaj je našel krov nad sabo, že jih je povabil, naj ostanejo pri njem in pri njem čujejo; lomil jim je izprošeni kruh, da niso trpeli lakote. Počutili so se, kakor da so ena družina. Tem zapuščenim bitjem je sklenil posvetiti vse svoje življenje.

Bog je blagoslovil don Boskovo delo, da se je v kratkem razširilo po vsej zemlji. Bil je brez sredstev, brez denarja, zaupal je samo v božjo in Marijino pomoč.

Morda kdo vpraša, zakaj drugi znameniti vzgojitelji niso dosegli takih uspehov kakor don Bosko? Mislim, da zato ne, ker je podlaga vse don Boskove vzgoje ljubezen. Ta je značilna za vse njegovo delo: ljubezen do Boga, do Marije Pomočnice in do mladine, zlasti zapuščene. Svojim je venomer priporočal ljubezen kot najboljši način vzgajanja. Z ljubeznijo si pridobite srca mladine, tako je govoril in često ponavljal. "Naj vas ljubijo, ne pa bojijo! Mladina mora čutili ljubezen; gorje, če imate gojenci predstojnike le za predstojnike, ne pa za očete, brate, prijatelje." Prav zato je postavil za zaščitnika svoje družbe svetega Frančiška Saleškega, zato namreč, ker je bil ta svetnik posebej ljubezniva dobrotar. Ta svetnik je rekel: "Več muh se vjame s kapljico medu kot s celim sodom octa." Ta ljubezen je tako priklenila gojence na don Boska, da se kar niso mogli ločiti od njega. Drugi pa, ki so odšli v svetni vrvež, niso nikdar pozabili gorke don Boskove ljubezni in so se radi vračali nazaj v Valdoko, kjer je don Bosko deloval in — ljubil.

Toliko vzajemne iskrene ljubezni med vzgojitelji in gojenci, kakor je bilo med don Boskom in njegovimi dečki, ne najdemo nikjer v zgodovini. Don Boskov način vzgajanja je bil za tedanji svet nekaj novega. Kratko rečeno: vsa umetnost te vzgoje obstoji v tem, da se ob vednem ljubeznivem nadzorstvu gojenci skoroda pregrešiti ne morejo. Saj nad njimi bdijo prijatelji, ki so jim vedno pripravljeni pomagati; obenem pa je že sama njihova navzočnost opomin k dobremu.

Ta vzgoja temelji tudi na veri. Vsi vzgojslovci se vjemajo v tem, da ima vera neoporečen vpliv na človeško vzgojo.

Don Bosko ni trpel nič prisiljenega. Pobožnost naj izvira iz prepričanja! Gojencem je vsak

Očetova modrost

čas priporočal, naj čim pogosteje hodijo k spovedi in k svetemu obhajilu, nikdar pa ni k temu silil. Delal je na to, da bi sami uvideli korist in potrebo. Mogočno sredstvo pri vzgajanju mu je bila tudi pobožnost do Marije Pomočnice. Vedno je priporočal ljubezen do nje. Prav ta ljubezen združena z molitvijo, spovedjo in sv. obhajilom, je mnogo don Boskovih gojencev spremenila v anjele. In kako ne bi priporočal ljubiti in častiti Marijo, saj je bilo vse njegovo delo in vse njegovo življenje prežeto z mislijo nanjo! Ona ga je ljubila in Ona sama ga je naučila tega vzgojnega načina, ko mu je rekla v sanjah: "Z ljubeznijo jih boš pridobil." In Ona je bila največja vzgojiteljica, saj je vzgajala samega Boga in ga vzgojila za krvavo žrtev za človeški rod.

Več Kristusove ljubezni je treba v naše domove, več ljubezni do Marije in do mladine, pa bo vzrastel krepek rod, ki ne bo nikdar propadel.

Don Bosko pripoveduje sledeči dogodek:

"Ni dolgo, kar je angleški minister obiskal moj zavod v Turinu. Peljali so ga v dvorano, kjer je bilo okoli 500 gojencev zatopljenih v učenje. Videč toliko dečkov v popolnem miru in brez nadziralcev, se kar ni mogel temu načuditi. Še bolj je naraslo njegovo začudenje, ko je slišal, da v vsem letu ti dečki ne dajo nikakega povoda neredu in da jih ni treba nikdar kaznovati, nikdar pretiti s kaznijo."

"Kako je mogoče doseči ta mir, ta red? Povejte mi." — je radovedno vprašal minister in ukazal svojemu tajniku, naj zapiše, kar bodo odgovorili. Ravnatelj zavoda mu je odgovoril: — "Sredstev, ki jih rabimo mi, Vi ne morete rabiti."

"Zakaj ne?" —

"Ker je to skrivnost, ki jo poznajo samo katoličani."

"In kakšna je ta skrivnost?"

"Pogostna sveta spoved, sveto obhajilo in ljubezen do bližnega."

"Imate prav; nam manjka teh sredstev, ki so za vzgojo tako uspešna. Ali jih ni mogoče nadomestiti s čim drugim?"

"Ako se ne poslužujete sredstev, ki jih nudi sveta vera, se je treba zateči k palici in pretnjam."

Res je, ali palica ali vera. To bom povedal v Londonu."

Prav je odgovoril dotični vzgojitelj. Še bolj prav pa bi bilo, če bi bil dostavil še eno sredstvo, namreč pobožnost do Marije Device. To je don Bosko v svojem zavodu na vso moč gojil in žel je čudovite uspehe.

Na Jutrovem je živel bogat mož, imel je enega samega sina. Na smrtni postelji ga je poklical k sebi in mu je rekel: "Poglej v stransko sobo, sin moj! Tam boš videl vse zaklade, ki sem si jih pridobil tekom svojega trudapolnega življenja. Če boš priden in zmeren, ne bodo zadostovali samo tebi, zapustil jih boš lahko tudi potomcem. Neprestano se bodo množili. Če jih boš pa zapravljaj in se ti bo slabo godilo, tedaj vedi, da sem v sobi zabil žrebelj v zid. Rajši se obesi nanj, kakor pa da bi hodil okoli in prosjačil."

Oče je umrl. Sin se ni brigal za njegove besede in v par letih je bil berač. Ko ni ničesar več imel, se je spomnil na očetove besede in je dejal: "Da, prav je imel. Če bi danes imel tisti denar, ki sem ga imel ob njegovi smrti, resnično, ne zapravljaj bi, temveč se ravnal po njegovem nasvetu. A kar je, je. Če pa že nisem izpolnil prve očetove želje, bom pa vsaj drugo, obesil se bom na označeni žrebelj in prihranil očetu v grobu sramoto, da sem berač."

Vzel je vrv in jo pritrdil na žrebelj, ta se je pa zmajal in je padel ven. V steni je pa nastala razpoka in čisto zlato se je vsulo iz nje.

Tam notri je bil shranil oče polovico svojega premoženja. Pravilno je bil računal; šele sedaj je znal sin vrednost denarja prav ceniti!

Strašna obsodba

Rus F. Sologub je zapisal o času, ko so na Ruskem vladali boljševiki, sledeče besede.

Bil je nekoč mrlič, sprehajal se je po pokopališču, režal se in vesel je bil.

Drugi mrtveci so ga karali: "Zakaj ne ležiš kakor mi? Pričakuj poslednjo sodbo. Bodi miren in kesaj se svojih grehov."

A mrtvec je rekel: "Me nič ne skrbi. Se nič ne bojim."

Pa mu pravijo: "Če si na zemlji grešil, vse bo prišlo na dan; prišel boš v pekel, v sedmeri ogenj, padel boš v vrelo smolo, trpel boš tisočere bolečine, vse večne čase. In vrati se bodo veselili."

A mrtvec se je smejal in je rekel: "Vse to, kar mi pripovedujete, me nič ne straši. Doživel sem strašnejše dogodke: prihajam iz dežele Rusov."

VREČA, LONEC IN PONEV

MLINAR iz Domžal je pripeljal trgovcu v Ljubljani vrečo ajdove moke. Trгоvec, ki je imel še dosti moke v predalu, je naročil hlapcu, naj spravita z mlinarjem vrečo v skladišče za hišo v stranski ulici. Hlapec, ki je bil tudi iz Domžal doma, se je pri tem z mlinarjem toliko zgovarjal, da je pozabil skladišče zakleniti.

V pusto skladišče postavljena vreča je bridko vzdihovala, da se je lepa vožnja v Ljubljano tako končala. Ribniški lonec poleg nje, ki so vanj metali stare žeblice in konce motvoza, jo je tolažil: "Kar potrpi, če si ne moreš pomagati. Čez čas se že privadiš!"

"Saj bi si lahko zdajle pomagali, ko so vrata odprta!" vzklikne v kotu ponev, ki so jo bili pred leti zavrgli. Ponev je bila iz mesta, iz Celja.

Vsi trije brž porabijo priliko. Vreča, ki je bila malo nerodna, se je na pragu spoteknila in telebnila na ulico, lonec je prešerno prekucnil kozoze s praga, da se je vse iz njega iztreslo. "Kar lahko mi je postalo v glavi," se je pohvalil. Ponev ga je zbodla, da je prazna glava zmerom lahka, lonec Ribničan ji pa ni dolžan ostal. "Prav tebi je bilo treba ziniti, ki si zgoraj in spodaj votla!" ji je zabrusil. Vreča se je pobrala in otepla po trebuhu in iz prazne stranske ulice so skupaj zavili na široko in živo mestno cesto.

Vreča je koracala, lonec je poskakoval, ponev se je pa z ročajem naprej poganjala, kakor se včasih s podvito nogo po tleh poganjajo majhni otroci, ki še ne znajo hoditi.

Vreča se je čudila, koliko srečajo gospodov, ki so videti še bolj težki in nabasani kakor ona. Lonec je ugibal, kaj se neki ljudem imenitnega kuha v glavah, da imajo vsi pokrivače, ki jih včasih privzdigujejo. Ponev, ki je bila nizka, si je ogledovala svet od spodaj in potožila: "Kolikšna krivica se mi je zgodila! Zaradi majhne luknje v dnu so me zavrgli in zdaj vidim toliko čevljev z votlimi podplati, pa jih ljudje ne zavržejo!"

Pa so se kmalu nagledali in privadili ljudi. Saj je bilo kaj drugega bolj zanimivega. Posebno izložbe.

Tam so videli fantička, ki je z nogo trkal na šipo, smešno zavijal oči in z roko kazal na čevlje. V drugi izložbi se je vrtela punčka, zdaj na desno, zdaj na levo. Zajci so stali v vrsti poleg psičkov, račk, mačk, medvedov, konj in slonov in gledali majhno železnico, ki je vozila pred njimi naokrog. Naprej so bile v izložbah skladanice čokolade, kupi pomaranč in različnega jedrčevja, kozarci s

sladkim sadjem, škatle rib, rakov, piškotov, bombonov in drugih dobrot. Lonec je komaj sproti sline požiral.

Potem so bile trgovine, kjer so stale v izložbah voščene gospe, tako lepe in rožnate, kakor žive niso nikoli. Vse v prelepih svilenih oblekah, da je bilo vrečo kar sram njene raševine. Pred izložbami, kjer je bila razstavljena po marmornatih policah lepo očejena pitana perotnina, sveže klobasice, plečeta in druga mesenina, je pa ponev vzdihovala: "Kje so časi, ko sem bila še sama deležna takih dobrot!"

In še je bila izložba za izložbo. Povsod krasota in bogastvo. Tu dragulji, ure in srebrnina, tam lepe knjige s podobami, pa gramofoni in motorna kolesa, svetli avtomobili, brušeno steklo in žlahten porcelan, svila, pisana kakor pravljica, tenčice, čipke in vezenine, kakor se same vile zavijajo vanje, in cele sobe s pohištvo, ki bi bilo tudi za kraljično dovolj lepo.

Vreča, lonec in ponev so pasli oči in strmeli. Le žal jim je bilo, da niso imeli denarja in si niso mogli nič kupiti. Bistrogledi ribniški lonec je nazadnje tolažil: "Kar potrpimo, saj nismo na slabšem od ljudi! Ti tudi samo ogledujejo, ker si prav tako ne morejo nič kupiti."

Ko so bili trgovci izložbe zaprli, so vreča, lonec in ponev krenili za ljudmi, kamor jih je šlo največ. Prišli so h komedijam.

Že od daleč so čuli vrišč in muziko ter ugani, da mora biti tam kaj prav posebnega. Pa je bilo res še lepše kakor po mestu. Povsod sama muzika in čuda toliko, da so se morale oči zbegati. Gugalnice so švigale skoraj do nebes, ljudje so se vozili na visokih vrtiljakih ali na kolesu, ki je bilo vse v luči in tako velikansko, da bi bilo kolo domžalskega mlina ob njem sirotno kolesce. Tu so se ljudje s stolpa drsali po zavitem lesenem žlebu, tam so se po velikem podu lovili in se trkali v majhnih avtomobilčkih.

Še drugih čudes je bilo polno videti za denar ali zastonj. Kazal se je človek, tako strašno močan, da bi neki z eno roko lahko vlak ustavil. Zamorci so bobnali in plesali, narejeni možici so se privzdigovali, da so jih ljudje z volnenimi žogami kepali, po strelščih so se premikale in gibale podobne kakor žive; na sredi je bil odrček s punčkami, ki so zaplesale, če je kdo nad njimi v črno zadel. Kazali so ljudem tu morsko deklico, tam deklico brez glave, drugje spet tri žrdi dolgo kačo in krokodila, ki poje na tešče po petdeset ljudi. Gospa, ki je ljudem to pripovedovala, je držala sama kačo v rokah, ampak ta kača je bila najbrž le hčerka one velike. Tudi krokodilek, ki ga je pokazala, je bil menda najmlajši vnuček strašne

pošasti, ki so jo imeli notri in ki je na tešče požirala po petdeset ljudi.

Gneča je bila ponekod od sile. Vreča je morala paziti, da je niso prevrnili, ponev, da je niso pohodili, in lonec, da ga niso zdrobili. In ljudje so imeli tu polno denarja. Povsod so se zabavali, vse so si ogledovali, kupovali klobasice, pijače, slaščice, igrače in balončke ter kar žareli od veselja. Bistrogledi lonec je po svoji ribniški pameti uganil, da so to prav tisti ljudje, ki so jih v mestu srečavali brez denarja in s strganimi podplati. Če ga imajo zdaj vsi dosti, ga gotovo tu kje dobivajo, kopljejo ali zajemljejo. Dejal je: "Pobrinimo se zanj še mi, da bomo židane volje."

Oprezovali in stikali so povsod, a niso nikjer zapazili, da bi kdo denar delil. Samo jemali so ga od ljudi povsod. Jarke in jame so ponekod našli, pa ni nihče v njih denarja kopal ali iskal. Tudi zajemati ga niso mogli, ker se ni nikjer očitno pretakal. In tako le niso prišli do denarja, čeprav so se potikali okrog komedij skoraj do zadnjega.

Vkljub temu so bili nazaj grede dobre volje, zakaj veliko so ta večer zastonj videli. Po praznih in skoraj temnih mestnih ulicah so srečevali ljudi, ki so na ves glas prepevali. Gosposka celjska ponev se je pritoževala, da se nekateri ljudje še ponoči ne umirijo. Domžalka vreča in Ribničan lonec sta pa dejala, da pri njih doma fantje tudi samo ponoči prepevajo.

Prišli so na most, kjer je bilo zbranih precej ljudi. Neki fant je zlezal na ograjo, se na ograji malo lovil, skočil nazaj na most in vsa družba se je na moč zasmejala. Za njim je napravil prav tako drugi, tretji in četrti. Vsakikrat je bil krohot še večji. Potem se je prikazal od nekega stražnika, družba se je z vrisčem spustila v dir in stražnik za njo.

Le kaj je moralo to tako smešnega biti, je ugibala vreča, "Kdor sam ne poskusi, ne more nikoli prav vedeti," je modroval lonec in ponev mu je pritrdila. "Pa poskusim jaz prva," reče vreča in zleze na ograjo. Težko je šlo, ker ni bila okretna. Prikopala se je, na ograji srečno ujela ravnotežje, zaklicala ena, dve, tri in skočila na most.

Pa je vreča tako trdo skočila, da ji je počil trebuh in je omahnila na hrbet, a iz trebuha ji je puhnila moka.

Lonec in ponev sta to videla in dejala, res je od sile smešno, in nista se mogla nasmejati. Lonec se je od smeha valjal, se pri tem zaletel v steber svetilke in se ob njem razbil. Ponev se je pa tako kahljala in tako noro plesala, da je skozi ograjo

zdrsnila z mosta v Ljubljano. Ker je bila votla, je zajela vodo in se potopila.

Vreča je obležala na hrbtu in se je sama sebi čimdalje bolj smejala, ko je videla, kako pri smehu puha moka iz nje. Veter je moko razpihaval v meglo, megla je zagrnila vso Ljubljano, a vreča je nazadnje od samega smeha čisto omagala, da ni mogla več stati.

Zjutraj je na mostu cunjarica pobrala strgano vrečo in jo pobasala v svojo malho. Prišel je pometač, pomedel črepine s konjskimi figami vred na kupčke, a kupčke je odpeljal smetar. Potem je posijalo sonce, popilo meglo, Ljubljanci so pa vstali in šli po svojih opravkih.

Kdor Ljubljane ne pozna, bo dejal, ta povest je izmišljena. Vrečo moke so ukradli tatje, lonec in ponev so pa iz odprtega skladišča za igračo odnesli otroci.

Ampak ne smemo delati krivice ne otrokom, ne tatovom, ne nikomur! Saj so priče, ki lahko potrdijo, da so si vreča, lonec in ponev res Ljubljano ogledovali in na mostu žalostno končali. Cunjarica, ki je pobrala strgano vrečo, še živi; pometač in smetar, ki sta imela opravka s črepinami, nista še umrla; meglo, sivkasto kakor ajdova moka, pomnijo vsi Ljubljanci, votla ponev se pa še zdaj vidi na dnu Ljubljane, kadar je voda čista.

Včasih se nabere na mostu polno ljudi, ki jo gledajo.

Nevarna prisega

Znani predsednik najvišjega sodišča na Nemškem, Leitgeb, je bil prej sodnik v gorskem mestecu. Neki kmet bi bil moral priseči; Leitgeb je vedel, da bo po krivem prisegel, in ga je skušal na vse načine odvrniti od prisege. Pa ni nič pomagalo; tudi, če mu je govoril o božji pravičnosti, se kmet ni dal pregovoriti, vztrajal je na prisegi.

Tedaj zakliče Leitgeb sodniškemu slugi: "Odprite okna!"

Sluga mu reče: "Gospod sodnik, saj vidite, kakšen veter je zunaj!"

"Nič ne de. Kajti sedaj bo tale kmet po krivem prisegel in vrag bo prišel takoj ponj. Ali mislite, da si bom dal okna pobiti, ko bo letel vrag s krivoprisežnikom skozi?"

"Gospod sodnik, rajši ne prisežem!", je zaklical prestrašeni kmet in jo je odkuril brž domov.

ČITATELJEM PRIPOROČAMO SLEDEČE NOVE KNJIGE:

Dr. Mihael Opeka: IZ MOJIH RIMSKIH LET. Ljubljana 1935, str. 208. Cena: broš. \$1.25, vez. \$1.50. Izdala in založila: Misijonska tiskarna. Groblje, Domžale.

Kanonik Dr. Mihael Opeka, naš prvak v cerkvenem govorništvu, je v tej knjigi osvežil svoje spomine na sedem let svojega študiranja v Rimu, ki jih je zaključil z dvojnimi doktoratom, modroslovja, bogoslovja in z novo mašo. A to niso le kaki študentovski spomini, ki bi samo te zanimali. Vsak, ki še čuti z Rimom in z materjo cerkvijo, katere srce je, bo ob teh spominih užival. In ko bo knjigo odložil, bo čutil, da je njegovo srce bolj navezano nanj, kot je bilo morda prej. Se zdi, da je pisatelj ta splošni namen tudi imel. Seveda je imel še posebni namen, se osebno oddolžiti Rimu, kar je od njega prejel, zlasti po svojih vzgojiteljih v Germaniku, oo. jezuitih. Ti spomini nam odkrijejo skrivnost tistega idealno pojmovanega svečeništva, po katerem so germanikarji splošno znani. In pa skrivnost, kako znajo sinovi sv. Ignacija svojim gojencem vcepiti v srca ono njegovo življensko pravilo: Vse v večjo čast božjo! Rim s svojim Germanikom je bil za Dr. Opeko svečeniška Manresa, v kateri mu je bila vdihnjena tista lepa svečeniška duša, ki se zrcali iz teh spominov, zlasti iz tiste visoke pesmi na dan nove mase. Da ni Dr. Opeka prezgodaj zgubil svojega mecena Dr. Missia, ki ga je najbolje pregledal, bi ga danes videli na častnejšem in vplivnejšem mestu.

EVHARISTIČNE ŠMARNICE ZA KONGRESNO LETO 1935. Ljubljana 1935. Str. 356. Cena vez. z rdečo obrezo Din. 30, z zlatom Din. 35. Jugoslovanska knjigarna.

Pripravljalni odbor za drugi jugoslovanski evharistični kongres v Ljubljani je za letošnji maj izdal posebne EVHARISTIČNE ŠMARNICE, ki naj bi bile duhovna priprava za ta veliki dan. To niso ravno običajne šmarnice, kakršnih smo vajeni. Ne trgajo cvetk z bujnih majniških livad, ampak se obračajo naravnost k božjemu Soncu med nami, ki jih kliče na dan. Evharistične šmarnice so, brez običajnih zgledov. Kjer sveti sonce, se zvezde skrijejo. A so zato tem bolj tečna hrana, pripravljena od samih izbranih večakov. Vsak je pod aleno, kvečjemu dvoje premišljevanj o presv. Rešnjem Telesu, z raznimi odnosi istega na naše življenje. Kdor hoče imeti

zakladnico lepih, solidnih in sončnih msili za razne evharistične pobožnosti, naj si nabavi te šmarnice.

Janez Zabukovec: VRTNICE. Ljubljana 1935. Str. 131. Cena: broš. Din 15, vez. Din 22. Se naroča pri Upravi "Glasnika", Ljubljana, Zrinjskega 9.

Isti neposredni namen kot "Evharistične šmarnice" imajo "Vrtnice". Samo da so one bolj za izobražene, te pa bolj za ljudstvo. "Vrtnice" so prirejene po vzoru običajnih šmarnic. Najprej kratko premišljevanje o presv. Srcu Jezusovem, potem zgled. A pisatelj je imel z "Vrtnicami" še drug namen. Marsikje, kjer cvete živahno versko življenje, verne iz Marijine šole že vabijo v šolo presv. Srca Jezusovega, od Marijinih šmarnic k vrtnicami presv. Srca. A za večerne junijske pobožnosti doslej nismo imeli dosti pripravnega beriva. Zato so se vsi, ki so vpeljali junijsko pobožnost, lani zelo razveselili: Rev. Martin Juharta: Presveto Srce Jezusovo. Potrebna je bila 2. izdaja. Rev. Zabukovecove "Vrtnice" so jim radi zgledov še bolj dobrodošle. Upamo, da niso zadnje. Najbrž se bodo "Vrtnice" tako prijele kot "Šmarnice". Zelo je pisatelj z njimi ustregel tudi zasebnim častivcem presv. Srca, ker jim je podaril lepa premišljevanja za mesec junij. Priporočamo jih zlasti našim sestram.

M. Elizabeta, O. S. Urs.: SLAVA SVETI HOSTIJI. Ljubljana 1935. Str. 124. Cena: broš. Din 15, vez. Din 22. Naroča se: Ursulinski samostan, Ljubljana.

Bogonadarjena pevka M. Elizabeta, ki se je pred nekaj leti tako pogosto oglašala iz samostanske celice in našla toliko prisluškovavcev, je nenkrat umolknila. Vedeli smo sicer, da se ni izčrpala, ker najrajši zajema iz neizčrpnega vira presv. Evharistije. Morali so bidi drugi, le njej znani vzroki, da je v javnosti utihnila. Ko se je pa reklo: V Ljubljani bomo imeli drugi jugoslovanski evharistični kongres, je pa ni zdržalo, da ne bi zopet vzela v roke zaprašene lire. Nadrobila je nekaj novih, privzela nekaj starih, najlepših in nam podala nov šopek v slavo svete Evharistije. Ob večnji Ljubezni se njen pegaz ne postara. prožno ji teko in se pleto stih. V priprosti, vsakemu umljivi obliki in obleki snubijo duše za evharističnega Kralja.

IZ UPRAVE

ZAHVALE

Prisrčno se zahvaljujem sv. Tereziji od Deteta Jezusa za srečno prestano operacijo.

Šolska sestra v Lemontu, Ill.

Javno se zahvalim Srcu Jezusovemu, Mariji Pomagaj, sv. Tereziji in škofu Baraga za uslišanje moje iskrene prošnje.

Mary Fabian.

Zahvaljujem se Materi božji za uslišano prošnjo.

M. O.

Podpisana se najprisrčneje zahvaljuje božjemu služabniku Frideriku Baraga, da me je uslišal v važni zadevi.

M. S.

Majniški darovi za Marijine lučke: Mr. Sever \$5, M. Stefanich \$5, A. Virant \$3, druž. Shifrer \$3, A. Kerec \$2, A. Pierce \$1.50, I. Jevnik \$1.50 S. Drušč \$1.50.

Po \$1.00: M. Toplak, A. Spilak, A. Blackard, P. Skrabar, A. Zitnik, M. Smrekar, A. Malensek, J. Pelkovsek, J. Shiltz, A. Perusek, T. Potočnik, A. Blatnik, M. Maierle, R. Mance, L. Dolinsek, M. Belovich, J. Dolenc, A. Novak, M. M., A. Coff, F. Zivetz, J. Povirk, A. Požun, A. Voncina, M. Sivic, K. Kosmerl, M. Svirgel, J. Perme, J. Cercek, A. Zobeč, R. Pozlep, J. Zabukovec, M. Lautar, C. Pobega, F. Bosh, F. Petric, J. Frank, M. Zbasnik, R. Markel, G. Mlakar, K. Andjekovec, F. Stimac, J. Molek, M. Planton, B. Nemanic, A. Oklesen, D. Dermes, J. Horvat, F. Zainer, A. Keller, F. Plantz, L. Staut, M. Sredensek, F. Kavsek, N. N., J. Tursich, J. Tomasich, A. Susman, J. Smrekar, J. Velich, A. Virant, M. Lipoglavšek, A. Grandlich, A. Stepanich, F. Bait, M. Starc, K. Sustaršich, Mrs. Kosmerl, Mrs. Svete, Mrs. Pavlich, Mrs. Perko, druž. Pancar, J. Jerin, K. Puc, M. Stare, M. B., R. Urbancich, J. Neršek, T. Glivar, J. Petkovšek, S. Kerc, K. Bricel, M. Pirnat, J. Vidmar, A. Matkovich, druž. Bradash, J. Blažič, M. Brodnik, I. Maynik, M. Scopinich, J. Dolinar, R. Sabec, F. Kristan, J. Fajfar, F. Cerar.

Po 50c: M. Pangre, A. Schringer, M. Lousha, A. Zokal, L. Adamic, K. Kuzmer, R. Nickolson, M. Filak, M. Smrekar, J. Muc, A. Urbas, F. Tomsha, M. Sivan, A. Kamin, Mrs. Tomazich, Mrs. Skrvanka, Mrs. Antolich, Mrs. Jerikovskiy, J. Janezich, M. Prasnikar, G. Agnes, G. Gizela, N. N., J. Kostelic, A. Trunkel, R. Klemencich, A. Russ, M. Perhni, E. Ule, P. Kochevar, M. Likovich, U. Babich, Mrs. Gregorich, Mrs. Habjan, M. Tomazich, I. Gruden, N. Bukovic, A. Fajfar.

Po 30c: J. Traven, J. Kerševan, K. Prištopec.

Po 25c: J. Dragovan, J. Adamič, M. Papež, A. Trlep, K. Prus, S. Smrekar, J. Smerkl, N. Hoffman.

Po 20c: T. Kodrich, M. Hochevar, J. Jursinovich, M. Jarnevec, C. Fisher, Mrs. Flander 15c.

Po 10c: M. Oblak, G. Ruzich, J. Jerina.

Darovi v razne namene: J. Sever \$5, F. Mele \$5, H. Stutts \$3, M. Bluth \$2, J. Radez \$2, A. Virant \$2, F. Sajovic, \$2, M. Malerich \$2.

Po \$1.00: M. S., B. Schweiger, M. Tomazich, U. Crnkovich, F. Plantz, A. Champa, A. Pierce, M. Zaletel, A. Koren, M. Pvalevich. — K. Pistopec 70c, N. N. 50c, C. Plut 50c.

Za maše: J. Zakrajšek \$15, J. Kostelich \$4, F. Bait \$4.

Po \$2.00: A. Zokal, C. Fischer, J. Velich, A. Hochevar, J. Krolnik, C. Plut.

Po \$1.00: A. Pierce, J. Dolenc, M. M., A. Voncina, M. Jančigaj, Mrs. Grill, Mrs. Selak, P. Kobilšek, J. Cercek, A. Oven, druž. Lesjak, M. Kopec, M. Štefula, M. Bambich, J. Sustarsich, J. Molek, J. Fajfar, G. Mlakar, R. Markel, A. Collins, M. Planton, D. Dermes, J. Smrekar, T. Glivar, P. Kochevar, F. Janežich, A. Smrekar, L. Gregorich, J. Moren, Sr., Mrs. Stragishar, I. Trunkle.